

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”Vi vill försöka ge dem hopp och tro på ett bättre liv, att de förtjänar någonting som de kanske drömde om när de var barn”

En intervjustudie om socialt arbete riktat till migranter med erfarenhet av sex mot ersättning och sexuell exploatering

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

VT 23

Författare: Amanda Sjöstedt & Tilda Bengtsson

Handledare: Anna Hall

Antal ord: 16 545

Abstract

Titel: ”Vi vill försöka ge dem hopp och tro på ett bättre liv, att de förtjänar någonting som de kanske drömde om när de var barn”. En intervjustudie om socialt arbete riktat till migranter med erfarenhet av sex mot ersättning och sexuell exploatering.

Författare: Amanda Sjöstedt och Tilda Bengtsson

Nyckelord: Sex mot ersättning, migranter, utsatthet, socialt arbete och erkännandeteori.

Syftet med studien var att bidra med kunskap om hur det sociala arbetet kan utformas för att möta migranternas särskilda utsatthet i sexhandeln. Mer specifikt ville studien undersöka professionellas erfarenheter och upplevelser av att arbeta med insatser riktade till migranter i en nordisk kontext. Studien bygger på kvalitativ metod och empirin samlades in genom fyra semistrukturerade intervjuer med fem socialarbetare från tre olika nordiska länder. Empirin analyserades med hjälp av erkännandeteorin och dess begrepp erkännande och missaktning. Vi uppmärksammade flera likheter i synen på utsatthet samt utformandet av det sociala arbetet, trots att prostitutionspolicyn skiljer sig åt mellan länderna. Resultatet visar att socialarbetare uppfattar migranternas utsatthet som flerdimensionell. Det visar även att migranter som säljer sex är svåra att komma i kontakt med och att uppsökande arbete därför är viktigt för att nå målgruppen. De former av utsatthet som lyfts i resultatet är utsatthet till följd av tvingande omständigheter, avsaknad av uppehållstillstånd samt exkludering från välfärden. I resultatet redogörs för att det sociala arbetets syfte är att försöka täcka upp för det som samhället missar samt att sträva efter att tillgodose målgruppens rättigheter och behov. Resultatet visar även att tillit och trygghet är centrala delar i arbetet och att personerna ska få delta på egna villkor. Utgångspunkten i arbetet är ett bemäktigande av individen och att personen själv är expert på sin situation.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund och problemformulering.....	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	4
1.3 Avgränsning	4
2. Tidigare forskning.....	5
2.2 Utsatthet	6
2.2.1 Sårbarhet.....	6
2.2.2 Synen på prostitution.....	6
2.3 Samhällets stöd.....	8
2.3.1 Sociala insatser och skadereducering	8
2.3.2 Valfärd.....	9
2.4 Lagstiftningens konsekvenser	9
2.4.1 Prostitutionslagstiftningen.....	10
2.4.2 Kopplerilagstiftning.....	10
2.4.3 Migrationslagstiftning	11
2.5 Sammanfattning	12
3. Erkännandeteori	14
3.1 Former av erkännande.....	15
3.1.1 Mänskliga primärrelationer	15
3.1.2 Rättsligt erkännande	16
3.1.3 Social uppskattning.....	16
3.2 Former av missaktning.....	17
3.2.1 Fysiska övergrepp.....	18
3.2.2 Rättsberövande	18
3.2.3 Förnedring och kränkning	18
3.3. Erkännandeteori i relation till socialt arbete	19

4. Metod	20
4.1 Metodval.....	20
4.2 Urval.....	21
4.3 Genomförande av intervjuer.....	21
4.4 Bearbetning av empiri	23
4.5 Analysmetod.....	23
4.6 Etiska överväganden	24
4.7 Förförståelse.....	26
4.8 Metoddiskussion	26
4.8.1 Trovärdighet	26
4.8.2 Överförbarhet.....	27
4.8.3 Pålitlighet.....	28
4.8.4 Möjlighet att konfirmera.....	28
4.8.5 Äkthet	29
4.9 Arbetsfördelning.....	29
5. Resultat och analys.....	30
5.1 Olika dimensioner av utsatthet.....	30
5.1.1 Tvingande omständigheter	30
5.1.2 Att sakna uppehållstillstånd.....	32
5.1.3 Att exkluderas från välfärden	35
5.2 Att anpassa insatser utifrån individens behov	38
5.2.1 Etablera kontakt.....	38
5.2.2 Täcka upp för det som samhället missar	41
5.3 Att ges möjlighet att delta på egna villkor	45
5.3.1 Trygghet och tillitsskapande.....	45
5.3.2 Hjälpa och stärka	47
6. Diskussion	50

Litteraturförteckning.....

Bilagor .....

    Bilaga 1: Informationsbrev .....

    Bilaga 2: Letter of information .....

    Bilaga 3: Intervjuguide.....

    Bilaga 4: Interview guide.....

Förord

Vi vill främst rikta ett stort tack till alla er respondenter som gav av er tid för att medverka i vår studie. Utan er hade studien inte varit möjlig. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Anna Hall som har hjälpt oss att formulera våra tankar och idéer. Tack för din kunskap, vägledning, uppmuntran och stöttning under hela uppsatsprocessen.

Till sist vill vi tacka varandra för en rolig och lärorik uppsatstid full av hybris och förtvivlan, skratt och tårar. Tack Tilda för att du har varit modig och för att du lärt mig att stanna upp och fokusera på detaljerna. Tack Amanda för ditt otroliga tålamod, våra fina samtal och att du påmint mig om att livet alltid kommer i första hand.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och problemformulering

1999 införde Sverige, som första land i världen, en ensidig kriminalisering av köp av sexuella tjänster (Jämställdhetsmyndigheten 2022). Detta sätt att reglera prostitution på har kommit att kallas den nordiska modellen och utgår ifrån en syn på prostitution som ett patriarkalt förtryck och en del av mäns våld mot kvinnor (ibid.). Modellen syftar till att minska efterfrågan av sexuella tjänster och skydda personer från att utsättas för sexuell exploatering (Dyrvig-Henriksen 2020:17).

Sedan sexköpslagens införande har den ökade rörligheten över landsgränser bidragit till att migranter idag utgör majoriteten av sexsäljare i Norden (Vuolajärvi 2019a:155). Detta i kombination med att människohandel för sexuella ändamål blivit en viktig politisk fråga, har lett till att sexhandel utöver prostitutionslagstiftningen även regleras via migrationslagstiftningen (ibid.:151). Detta innebär i vissa fall en dubbelstandard då den nordiska modellens fokus på kriminalisering av köparen flyttas till migrationslagstiftningens fokus på säljaren som gärningsperson (ibid.). Trots att det är lagligt att sälja sex blir det i praktiken olagligt för migranter från tredjeland (Vuolajärvi 2019b:1092). Detta på grund av att det enligt 8 kap 3§ 2 st. i utlänningslag (2005:716) framgår att en utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare får utvisas ”om det kan antas att han eller hon under vistelsen i Sverige eller i något annat nordiskt land inte kommer att försörja sig på ett ärligt sätt...”. Sex mot ersättning förstås här som en form av oärlig försörjning, snarare än en form av mäns våld mot kvinnor.

Migranter som säljer sex i Sverige är en särskilt utsatt grupp (de Cabo & Hall 2021:52). De saknar ofta andra möjligheter till försörjning, har inte sällan ansvar för att försörja familj i hemlandet eller har en skuld till en människohandlare, kopplare eller andra personer som hjälpt till att finansiera resan till Sverige (ibid.:52, 54). Till följd av begränsad tillgång till den svenska välfärden och

bristande kännedom om sina rättigheter riskerar de i större utsträckning bli utsatta för exploatering och våld (ibid.:55) Forskning visar även att det är svårare för migranter att vända sig till polisen vid utsatthet, då det finns en rädsla att själv straffas (Vuolajärvi 2019a:162). Svensk lagstiftning rörande tredje partsinvolvering försvårar migranternas möjligheter att ta sig in på den reguljära bostadsmarknaden då många hyresvärdar inte vill hyra ut på grund av risken att dömas för koppleri (ibid.:161–162). Detta ökar migranternas utsatthet och riskerar att tvinga in dem i otrygga och orättvisa boendeförhållanden (ibid.). Migranter har även en begränsad tillgång till den reguljära arbetsmarknaden, vilket gör att de riskerar att utsättas för arbetskraftsexploatering (de Cabo & Hall 2021:58).

Kombinationen av migration och sex mot ersättning leder ofta till föreställningar om sexuell exploatering (Vuolajärvi 2019b:1090). Dessa föreställningar gör i många fall att migranter som säljer sex kommer att betraktas som offer för människohandel (ibid.:1093). Att vara migrant medför brist på stöd, men att vara ett förmodat offer för människohandel öppnar upp för fler insatser (de Cabo & Hall 2021:139–140). Dessa insatser är dock villkorade då personen behöver acceptera en reflektionsperiod och deltagande i rättsprocess för att tilldelas ett tillfälligt uppehållstillstånd (ibid.).

Det har skett stora förändringar i Norden sedan början av 2000-talet när det gäller reglering av sex mot ersättning (Skilbrei & Holmström 2011:479). Precis som Sverige har Norge och Island kriminaliserat sexköp. I Finland är det endast olagligt att köpa sexuella tjänster av personer som är offer för människohandel eller som styrs av en tredje part. Danmark är det enda landet i Norden som inte har kriminaliserat sexköp (ibid.:483). Gemensamt för alla de nordiska länderna är att det är förbjudet att köpa sex av minderåriga (ibid.). Ländernas olika prostitutionspolicys påverkar även hur sociala insatser till sexsäljare utformas (Skilbrei & Holmström 2011:494). Insatserna i Danmark, Finland och Norge är utformade med skadereducering som huvudfokus och syftet med insatserna är att hjälpa individen utifrån de behov hen själv identifierar (ibid.:494). I Sverige är insatserna i huvudsak utformade med målet att hjälpa samt motivera sexsäljarna ut ur sexhandeln och skadereducering är inte på ett självklart sätt en del av arbetet. Detta kan förstås utifrån synen på sex mot ersättning som en form av mäns våld mot

kvinnor (ibid.). Det sociala arbetet riktat till migranter som säljer sex i Sverige skiljer sig därmed till viss del från hur det sociala arbetet utformas i Finland, Norge och Danmark. Det har gjorts väldigt få studier om prostitution på Island och det är därför svårt att veta något om omfattningen (Hrafn Atlason & Guðmundsdóttir 2008: 192, 203). Det finns dock en gemensam uppfattning om att det är viktigt med sociala initiativ för att hjälpa personer som säljer sex (ibid.:197). På Island är det sociala arbetet till målgruppen är begränsat och det finns ett stort behov av specialistkunskap och riktade insatser till målgruppen (ibid.:197–198).

Trots att majoriteten av dem som befinner sig i sexhandeln i Norden är migranter har gruppen begränsad tillgång till sociala insatser (Vuolajärvi 2019a:158). Medan inhemska sexsäljare i Sverige får hjälp att lämna sexhandeln riskerar migranter att exkluderas från insatser om de inte är förmodade offer för människohandel och istället få straffrättsliga åtgärder riktade mot sig (ibid.:151). Detta innebär en motsättning mellan den nordiska modellens mål att skydda personer som säljer sex och tillämpningen av migrationslagstiftningen (ibid.:155). Trots att det är lagligt att sälja sex blir migranter i praktiken kriminaliserade (Vuolajärvi 2019a:162). Migranternas tillgång till stöd villkoras av att de behöver vara offer eller förmodade offer för människohandel (de Cabo & Hall 2021:139–140). I en svensk omfattningskartläggning av prostitution och människohandel för sexuella ändamål framkommer att personer som säljer sex uttrycker ett stort missnöje gällande de insatser som finns, bland annat efterfrågas fler skadereducerande insatser och lågtröskelverksamheter (ibid:122,139). Denna typ av verksamheter beskrivs vara synnerligen viktiga för särskilt utsatta grupper, så som migranter. Det har gjorts få studier i den nordiska kontexten som undersöker socialt arbete riktat till migranter som säljer sex. Vi menar därför att det finns ett behov av vidare forskning för att lyfta migranternas särskilda utsatthet samt undersöka hur det sociala arbetet kan utformas för att möta denna utsatthet. Det är även intressant att undersöka detta i en nordisk kontext, då förståelsen av fenomenet och lagstiftningen kring sex mot ersättning ser olika ut och de sociala insatserna därför till viss del utformas på olika sätt.

1.2 Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att bidra med kunskap om hur det sociala arbetet kan utformas för att möta migranternas särskilda utsatthet i sexhandeln. Mer specifikt vill studien undersöka professionellas erfarenheter och upplevelser av att arbeta med insatser riktade till migranter i en nordisk kontext. Studien utgår från följande frågeställningar:

- Hur förstår de professionella migranternas utsatthet i sexhandeln?
- Hur kan den specifika förståelse av utsatthet de professionella ger uttryck för ses påverka hur verksamheten och insatserna utformas?

1.3 Avgränsning

Den främsta avgränsningen som gjordes i studien var att fokusera på migranter som säljer sex, detta eftersom forskning visat att det är en särskilt utsatt grupp (de Cabo & Hall 2021:54). När begreppet migranter används i denna studie syftar vi på personer som saknar permanent uppehållstillstånd eller medborgarskap i det land de vistas i när de säljer sex. En särskilt utsatt grupp migranter är personer som inte är medborgare eller anhörig till någon som är medborgare i ett land som är medlem EU och EES. Detta för att de riskerar att bli utvisade om de säljer sex, då sex mot ersättning inte ses som en ärlig försörjning (8 kap 3§ 2 st. Utlänningslag (2005:716)).

2. Tidigare forskning

Det är svårt att bedriva forskning om personer som säljer sex och deras erfarenheter då det är en grupp som till följd av stigmatisering, marginalisering och social exkludering är dold (Levy & Jakobsson 2014:595). Forskning om migranter som säljer sex är än mer begränsad då gruppen ofta exkluderas från forskning om migration, vilket resulterar i att den forskning som finns till störst utsträckning rör människohandel (Vuolajärvi 2019b:1091). Migranter som säljer sex är därmed en grupp som inte studerats i tillräckligt stor omfattning, trots att majoriteten av personer som befinner sig i sexhandeln är just migranter (ibid.).

I våra sökningar efter tidigare forskning använde vi oss av sökmotorerna Scopus och Göteborgs Universitetsbiblioteks sökmotor Supersök. Vi inledde med att använda svenska sökord, men då dessa inte gav relevant resultat gick vi över till att söka på engelska. Vi tog utgångspunkt i sökorden “migrants”, “prostitution” och “sex work” och testade olika kombinationer av dessa. För att avgränsa och specificera vår sökning ytterligare lade vi först till “social work” och sedan “the Nordic countries”. Sedan valde vi att även söka på kombinationer mellan begreppen ovan och följande begrepp för att vidga sökningarna ytterligare: “the Nordic model”, “welfare”, “harm reduction”, “service access”, “low threshold”, “Sweden”, “Denmark”, “Norway”, “Finland”, “Iceland” och “Europe”.

Initialt valde vi att begränsa våra sökningar till de senaste fem åren med tanken att hitta forskning som är uppdaterad och speglar det nuvarande kunskapsläget. Upplevelsen var däremot att det fanns begränsat med forskning producerad de senaste fem åren, därmed valde vi att öppna upp även för äldre studier. Vi fick då fler träffar även om vi fortsatt upplevde att det fanns få studier som rör migranter som säljer sex och socialt arbete riktat till målgruppen. Vår handledare gav oss även förslag på relevant litteratur. Utifrån den litteraturen samt det som hittades genom våra egna sökningar kollade vi källförteckningar för att hitta ytterligare litteratur. Vi letade även upp de artiklar som citerar de artiklar vi redan hade tagit del av. Ytterligare tillvägagångssätt för att hitta tidigare forskning var att göra sökningar baserat på de författare vi redan hade hittat artiklar av.

Vi kommer nedan att fokusera på teman som återkommer och är centrala i tidigare forskning. Dessa teman är: utsatthet, samhällets stöd och lagstiftningens påföljder.

2.2 Utsatthet

I tidigare forskning framkommer att migranter som säljer sex på flera sätt är en utsatt grupp. Nedan redogörs för hur sårbarhet och synen på prostitution påverkar denna utsatthet.

2.2.1 Sårbarhet

Förståelsen av utsatthet och synen på vissa grupper i samhället som särskilt sårbara innebär en viss politik, stöd och insatser (Brunovskis & Skilbrei 2018:311–312). Att grupper uppfattas som sårbara av samhället kan vara fördelaktigt, då det kan ge gruppen ett särskilt skydd (ibid.). Det kan även leda till negativa konsekvenser då ett ökat skydd för vissa individer samtidigt leder till en ökad kontroll av dessa (ibid.). Särskilda bestämmelser som innebär en ökad kontroll av vissa grupper som säljer sex är prostitutionslagstiftningen och kopplerlagstiftningen. Forskning visar att dessa lagstiftningar leder till särskild sårbarhet hos vissa personer som säljer sex, exempelvis genom otrygga arbetsförhållanden, osäker boendesituation, våldsutsatthet och ett minskat förtroende för myndigheter (Brunovskis & Skilbrei 2018:313; Dyrvig-Henriksen 2020: 17). Migrationslagstiftningen medför en ytterligare dimension av sårbarhet då den leder till att vissa migranter nekas grundläggande rättigheter, har begränsad tillgång till välfärdsinsatser och löper risk för utvisning (Brunovskis & Skilbrei 2018:314; de Cabo & Hall 2021:55). I Brunovskis och Skilbreis (2018:314) intervjustudie lyfter socialarbetare att det saknas ett viktigt perspektiv på sårbarhet inom välfärdssamhället då gruppen migranter som säljer sex trots sin utsatta position exkluderas från stöd och insatser.

2.2.2 Synen på prostitution

Om personer som säljer sex uppfattas som sårbara eller inte, beror på samhällets politiska och ideologiska inställning till prostitution. Prostitution har reglerats på en mängd olika sätt i Norden de senaste decennierna vilket är ett resultat av att förståelsen av fenomenet och synen på personer som säljer sex har förändrats (Skilbrei & Holmström 2011:487; Dyrvig-Henriksen 2020:14–15). Prostitution har

alltmer kommit att förstås som ett socialt problem som behöver förebyggas (Skilbrei & Holmström 2011:487; Dyrvig-Henriksen 2020:15). Sociala insatser riktas därför idag i större utsträckning till personer med erfarenhet av att sälja sex än tidigare. Denna förändring grundar sig i en politisk uppfattning om att den som säljer sex inte gör detta frivilligt utan är ett offer för prostitution (Skilbrei & Holmström 2011:493).

Enligt den radikalfeministiska diskurs som präglar svensk prostitutionspolicy idag beskrivs sexhandel inte sällan som 'handel med kvinnor' och personer som säljer sex antas ofta vara utsatta för exploatering (Levy & Jakobsson 2014:594; Jahnsen & Skilbrei 2017:258). Denna diskurs ser även könsskillnader och sex mot ersättning som en form av mäns våld mot kvinnor och kvinnor som säljer sex som offer för detta våld. Synen på kön som den avgörande anledningen för sex mot ersättning har gjort att skillnader mellan individer och grupper som säljer sex inte har fått lika stort fokus (Skilbrei & Holmström 2011:490). För att kvinnor ska ses som offer för brott behöver de leva upp till samhällets förväntningar och normer om kvinnlig sexualitet. Om kvinnan är villig att sluta sälja sex och ta emot insatser uppfattas hon som en anständig kvinna och ett "bra" offer. Om hon däremot inte vill sluta sälja, ta emot hjälp eller samarbeta riskerar hon istället att uppfattas som ett "dåligt" offer (Jahnsen & Skilbrei 2017:266). Välfärdssamhället är inte utformat för kvinnor som fortsätter att sälja sex vilket innebär att dessa kvinnor hamnar utanför samhällets skydd (ibid.). Denna normativa förståelse av att vara ett offer för sex mot ersättning innebär att individen behöver erkänna offerstatus för att få tillgång till den hjälp som samhället erbjuder (Levy & Jakobsson 2014:602). Vuolajärvi (2019a:157) har genomfört en studie om sex mot ersättning som bygger på etnografiska observationer och intervjuer. Detta är den mest omfattande studien som genomförts i en nordisk kontext. I studien framkommer delade meningar om prostitutionslagstiftningen och dess konsekvenser, bland personer som säljer sex. Å ena sidan menar vissa att sexköpsförbudet ger personer som säljer sex skydd mot köparna, å andra sidan menar andra att den bidrar till ett ökat stigma och att personer som säljer sex ses som offer snarare än aktörer (ibid.).

2.3 Samhällets stöd

Nedan redogörs för hur det sociala arbetet är utformat för personer som säljer sex. Det redogörs även för migranters bristande tillgång till välfärd.

2.3.1 Sociala insatser och skadereducering

Det sociala arbetet riktat till personer med erfarenhet av sex mot ersättning ser olika ut i de nordiska länderna (Skilbrei & Holmström 2011:506). Att bedriva socialt arbete riktat till personer som säljer sex är svårt då det är en heterogen grupp med olika behov (Brunovskis & Skilbrei 2018:311; de Cabo & Hall 2021:109). Synen på personer som säljer sex som offer och sexhandeln som skadlig har i Sverige lett till att insatser fokuserar på att personer ska få hjälp att lämna sexhandeln medan de i andra nordiska länder i större utsträckning fokuserat på skadereduktion (Skilbrei & Holmström 2011:494; Dyrvig-Henriksen 2020:15). De skadereducerande insatserna ämnar inte minska förekomsten av sexhandeln utan fokuserar på att minska eventuella risker som omger personer som säljer sex (Levy & Jakobsson 2014:600). Flera studier visar att det finns en uppfattning bland svenska socialarbetare att skadereducerande insatser, som att exempelvis dela ut kondomer, är ett sätt att uppmuntra fortsatt sexhandel och på så sätt går emot den nordiska modellens syfte (Skilbrei och Holmström 2011:494–495; Brunovskis & Skilbrei 2018:315; Levy & Jakobsson 2014:600).

Vid införandet av sexköpslagen i Sverige var tanken att lagstiftningen skulle fungera som ett komplement till sociala insatser (Vuolajärvi 2019a:160). Utgångspunkten var statligt organiserade insatser med fokus på att motivera personer till att sluta sälja sex genom stöd och terapi (ibid.). Forskning visar på brister i denna strategi, då majoriteten av personerna som säljer sex är migranter utan uppehållstillstånd som därmed saknar tillgång till välfärdstjänster (ibid.). Levy och Jakobsson (2014:600) har genomfört intervjuer med socialarbetare och personer med erfarenheter av sex mot ersättning och de lyfter att utsattheten blir ännu större när skadereducering inte är en del av arbetet med personer som säljer sex i Sverige. Liknande resultat visar Vuolajärvi (2019a:160) då hon lyfter att migranters situation försvåras ytterligare av att skadereducering inte är en del av arbetet i Sverige. Det begränsar socialarbetares möjligheter att hjälpa migranter och

innebär istället att den enda hjälpen som kan ges i många fall är en biljett tillbaka till hemlandet (ibid.:160). Vuolajärvi (2019a:161) lyfter även att det kan leda till frustration hos nordiska socialarbetare då de stöter på stora svårigheter och begränsningar i att hjälpa migranter som säljer sex.

2.3.2 Velfärd

Migranter som säljer sex i Sverige exkluderas från grundläggande stöd och skydd (de Cabo & Hall 2021:139). Även deras tillgång till välfärdstjänster är begränsad (de Cabo & Hall 2021:55; Jahnsen & Skilbrei 2017:268). Medan inhemska sexsäljare får tillgång till socialt stöd och hjälp att lämna sexhandeln, exkluderas migranter från statliga insatser och får istället straffande påföljder som utvisningar och vräkningar (Vuolajärvi 2019a:152). Inhemska personer som säljer sex får även tillgång till sociala fördelar som bostad och sjukvård, medan migranter exkluderas från dessa insatser (ibid.:162).

Föreställningen om att personer som säljer sex är sårbara leder till att socialt arbete utformas med målet att möta denna sårbarhet (Brunovskis & Skilbrei 2018:310). I den senaste svenska omfattningskartläggningen av prostitution och människohandel för sexuella ändamål (de Cabo & Hall 2021:119) framkommer i intervjuer att det generella stöd som erbjuds i Sverige är villkorat och att stereotypa föreställningar om personer som säljer sex är styrande för vilka insatser som erbjuds. Att passa in i dessa föreställningar riskerar att bli en förutsättning och ett villkor för att få stöd (Brunovskis & Skilbrei 2018:310; Levy & Jakobsson 2014:601; Jahnsen & Skilbrei 2017:268). Vuolajärvi (2019a:158) visar i sin intervjustudie att personer som säljer sex uttrycker att de känner sig utsatta och behandlas annorlunda både av samhället i stort och av myndigheter. Flera studier visar även att personer som säljer sex upplever oro över att bli bemött med fördomar och stigmatiseras i mötet med myndighetspersoner (Levy & Jakobsson 2014:603; de Cabo & Hall 2021:114).

2.4 Lagstiftningens konsekvenser

I följande undertema redogörs för de lagstiftningar som i tidigare forskning beskrivs påverka situationen för personer som säljer sex.

2.4.1 Prostitutionslagstiftningen

Den nordiska modellen har kritiserats för att den leder till att personer som säljer sex i större utsträckning riskerar att utsättas för farliga miljöer och våldsamma möten med köpare (Dyrvig-Henriksen 2020:17). Levy och Jakobssons (2014) studie utgår från en enkät, observationer samt intervjuer med personer som har erfarenhet av att sälja sex och personer som arbetar med målgruppen. De visar att kriminaliseringen inneburit en ökad rädsla hos köpare att bli påkomna och dömas för brott, vilket leder till att sexköpen genomförs bortom offentligheten och går under jorden (ibid.:598–599). De visar även att personer som säljer sex behövt anpassa sig till köparens villkor och att detta lett till ökade risker då de upplever maktlöshet och minskad möjlighet till att förhandla i mötet med köparen (ibid.:599). På grund av omständigheterna tvingas flera säljare att acceptera köpare som vägrar lämna information och uppgifter om sig själva på grund av risken att bli påkommen av polisen (ibid.). I den svenska omfattningskartläggningen (de Cabo & Hall 2021:78) framkommer liknande resultat från intervjuer med personer som säljer sex som tvingats prioritera köparens säkerhet framför sin egen på grund av lagen och därmed riskerar att utsättas för våld i större utsträckning. Vuolajärvi (2019a:157) lyfter liknande resultat i sin studie, samtidigt som hon också visar på att det finns motstridiga uppfattningar om lagen och dess konsekvenser då andra personer som säljer sex upplever att den kan fungera skyddande eftersom det är köparna som riskerar att dömas för brott.

2.4.2 Kopplerlagstiftning

Sverige har en restriktiv kopplerlagstiftning som även förbjuder tredje partsinvolvering som inte är våldsam eller tvingande (Vuolajärvi 2019a:155). Detta innebär att hyresvärdar kan åtalas för koppleri om de hyr ut en bostad eller lokal där det förekommer sexhandel (ibid.). Detta kan leda till att personer som säljer sex behöver söka sig till boendeanternativ utanför den reguljära marknaden, vilket kan leda till fler fall av koppleri eller att personer tvingas betala ockerhyror, vilket innebär ytterligare ekonomisk utsatthet (Vuolajärvi 2019a:162; Vuolajärvi 2019b:1098). I Vuolajärvis (2019b:1099) andra artikel som bygger på samma observationer och intervjumaterial förklaras att den ekonomiska pressen leder till ökad stress och tvingar migranter att arbeta under mer osäkra förhållanden för att

säkerställa att de klarar sig ekonomiskt. Till följd av den restriktiva kopplerilagstiftningen är det även många hotell som anmäler personer som säljer sex till polisen eftersom det är olagligt att bidra med lokaler där sexhandel äger rum (Levy & Jakobsson 2014:603). I den svenska omfattningskartläggningen (de Cabo & Hall 2021:78) framkommer det ur intervjuer att kopplerilagstiftningen i vissa fall leder till att polisen hotar att anmäla sexsäljare till deras hyresvärdar, vilket kan leda till att de blir vräkta.

2.4.3 Migrationslagstiftning

Trots att det är lagligt att sälja sex, ses det enligt utlänningslagen inte som en ärlig försörjning vilket kan leda till ett utvisningsbeslut (Vuolajärvi 2019a:155; Levy & Jakobsson 2014:603). Istället för att skyddas i enlighet med den nordiska modellen blir migranter som säljer sex både kontrollerade och övervakade av myndigheter (Levy & Jakobsson 2014:603–604; Jahnsen & Skilbrei 2017:262). Migranter med erfarenhet av att sälja sex har berättat om negativa upplevelser i mötet med polis som fått dem att känna sig delvis skyldiga till sina problem (Vuolajärvi 2019a:158). I den svenska omfattningskartläggningen (de Cabo & Hall 2021:117) framkommer det ur intervjuer liknande erfarenheter hos personer som säljer sex, då de anmält brott, men polisen vägrar erkänna deras offerstatus.

I en studie om prostitution i Norden visar Skilbrei och Holmström (2011:508) att polisen är mer angelägen att ingripa när det är migranter som säljer sex då det ses som "värre" än om inhemska personer säljer. Att utlänningslagen tillämpas för att utvisa migranter som säljer sex är av uppenbara skäl något som leder till ökad utsatthet. Det är vanligt att migranter som säljer sex inte vågar kontakta polis på grund av straffande konsekvenser, vilket innebär att de undviker att anmäla om de utsatts för brott (de Cabo & Hall 2021:78). Att migranter har ett sämre skydd än inhemska personer som säljer sex gör att de löper större risk att utsättas för våld och förtryck av köpare som vet om deras sårbara ställning (Vuolajärvi 2019a:160). Det kan exempelvis handla om hot att anmäla till migrationsverket med avsikten att de ska bli utvisade (Vuolajärvi 2019b:1100).

Eftersom sex mot ersättning inte ses som ärlig försörjning kan migranter inte få arbetsvisum (Vuolajärvi 2019a:155). Detta begränsar deras tillträde till den reguljära arbetsmarknaden, då det ofta finns ett krav på arbetstillstånd (ibid.:160). Även om de skulle vilja sluta sälja sex kan de bli tvungna att fortsätta då de inte kan få något annat arbete (ibid.). Många migranter blir därmed beroende av att sälja sex för att kunna försörja sig (de Cabo & Hall 2021:55). Till följd av exkluderingen från den reguljära arbetsmarknaden riskerar migranter i stor utsträckning att även utsättas för olika former av exploatering (ibid.: 58).

Migranter riskerar även att bli stoppade redan vid gränsen om det finns en misstanke om att de ska sälja sex (Vuolajärvi 2019a:162; Jahnsen & Skilbrei:266). Detta kan i vissa fall leda till att sexsäljare måste vända sig till andra personer som kan hjälpa dem komma in i landet, vilket bidrar till en stor utsatthet och risk för exploatering (Brunovskis & Skilbrei 2018: 312). Att stoppa migranter från att sälja sex kan å ena sidan förstås som ett sätt att förebygga att personer utnyttjas (Jahnsen & Skilbrei 2017:267). Att hålla offren utanför landet kan å andra sidan bygga på uppfattningen om att hotet kommer utifrån och att migranter görs ansvariga för sexhandeln (Jahnsen & Skilbrei 2017:267; Skilbrei & Holmström 2011:486). Gränskontrollen blir då ett sätt att skilja mellan medborgare och utlänningar, lagliga och olagliga (Vuolajärvi 2019b:1103).

2.5 Sammanfattning

Tidigare forskning lyfter migranternas särskilda utsatthet och bristande tillgång till stöd och skydd till följd av att de exkluderas från välfärden. Reglerande lagstiftningar leder till att migranter har svårt att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden vilket innebär större ekonomisk utsatthet. Kopplerlagstiftningen, prostitutionslagstiftningen och migrationslagstiftningen bidrar tillsammans till en ökad utsatthet för migranter då både deras livssituation och arbetsförhållanden blir mer otrygga. Migrationslagstiftningen leder också till oro hos många migranter då de är rädda att bli utvisade och därför inte vågar kontakta myndigheter. Kombinationen av migranternas bristande förtroende för myndigheter samt bristen på icke villkorade insatser gör det svårt för samhället att möta gruppens utsatthet. Synen på sex mot ersättning präglar de insatser som erbjuds, vilket i Sverige har

lett till en brist på lågröskel och skadereducerande insatser. Det finns ytterst få studier som rör sociala insatser riktade till migranter i sexhandeln. I tidigare forskning framkommer dock att det finns en frustration bland socialarbetare över att möjligheterna att arbeta med migranter är så begränsade. Med utgångspunkt i det nuvarande kunskapsläget ämnar denna studie att undersöka professionellas erfarenheter och upplevelser av att arbeta med insatser riktade till migranter i en nordisk kontext och hur det sociala arbetet kan utformas för att möta migranternas behov utifrån den särskilda utsatthet som identifierats i tidigare forskning.

3. Erkännandeteori

I detta avsnitt presenteras det teoretiska ramverk som ligger till grund för analysen av den insamlade empirin. Analysen görs med hjälp av erkännandeteori då den kan användas både för att analysera uppkomsten, förståelsen och konsekvenserna av migranternas särskilda utsatthet samt behovet och utformandet av sociala insatser till målgruppen. Honneths begrepp missaktning kan användas för att analysera och förstå hur migranternas särskilda utsatthet uppstår och vad den kan få för konsekvenser för individen. Begreppet erkännande kan i sin tur användas för att analysera socialarbetarens sätt att bedriva socialt arbete för att möta målgruppens behov.

En nyckelperson inom erkännandeteorin är filosofen Axel Honneth. Målet med hans arbete var att lägga grunden för en normativt innehållsrik samhällsteori som är centrerad runt erkännandekampen (Heidegren 2003:8–9). Teorin framställer människors kamp om erkännande som en form av moraliskt motiverad konflikt och kamp (Heidegren 2003:28). En central utgångspunkt i Honneths teoretiska ansats är begreppet personlig identitet (Heidegren 2009:28). För att utveckla identiteten och en positiv relation till sig själv behöver individen få erkännande från andra människor (Heidegren 2003:7). Om individen däremot utsätts för missaktning försvåras utvecklingen av identiteten och den positiva relationen till en själv.

Erkännandeteoriens begrepp erkännande och missaktning rör framför allt individen och hur dennes självbild påverkas av interaktioner med andra (Heidegren 2009:28). Teorin går till viss del även att tillämpa på strukturell nivå, men fokus är i första hand på individen. Detta kan ses som en svaghet i förhållande till den utsatthet som denna studie utgår ifrån, då teorin riskerar att missa strukturella faktorer i form av exempelvis könbaserad och klassbaserad ojämlikhet, vilka ligger till grund för delar av den utsatthet migranter som säljer sex erfar. Då det sociala arbetet vi studerat bedrivs utifrån individens särskilda behov och socialarbetarna vi intervjuat har begränsade möjligheter att påverka strukturella faktorer, arbetar socialarbetaren inom ramen för sitt handlingsutrymme främst för förändring på individnivå. Vi menar därför att teorin är användbar för att analysera hur socialarbetare förstår den

särskilda utsatthet målgruppen erfar, vilka behov detta medför och hur utformningen av insatser svarar mot dessa.

3.1 Former av erkännande

Enkelt förklarat kan erkännandeteorin förstås utifrån tanken om att erkännande och bekräftelse från andra människor är viktigt för individens självbild (Heidegren 2007:60). Teorin innebär att individen kan utveckla en positiv självbild genom olika former av erkännande, vilka hänför sig till individens relationer till sin omgivning. Dessa olika former av erkännande kopplas till individens mänskliga primärrelationer, relationer till andra genom rättsligt erkännande samt relationer till andra genom social uppskattning (Heidegren 2003:11; Heidegren 2009:28–30). Genom erkännande kan individen utveckla en positiv självrelation och självbild vilket innebär förmågan att kunna acceptera sig själv och sitt liv. Detta menar Honneth är en förutsättning för personens eget självförverkligande (Heidegren 2003:8; Heidegren 2009:28). Heidegren (2009:104) beskriver även erkännande som en grundläggande inställning och hållning både till andra människor och sig själv. Om individen däremot utsätts för kränkningar påverkas hans självbild negativt.

3.1.1 Mänskliga primärrelationer

Den första formen av erkännande är kopplat till individens primärrelationer, vilket är den mest grundläggande delen i utvecklandet av en positiv relation till sig själv (Heidegren 2009:28). Denna del avser relationer med känslomässig förbindelse mellan personer. Relationerna sammanfattas som kärleksfulla till sin karaktär och innefattar relationer till familjemedlemmar, vänskapsrelationer samt romantiska och/eller sexuella relationer (ibid.). Denna form av erkännande handlar främst om kroppslig förbindelse. För att utveckla en positiv relation till sig själv inom detta område menar Honneth att individen behöver finna en balans mellan självständighet och dessa känslomässiga förhållanden (ibid.). Honneths beskrivning av erkännande genom mänskliga primärrelationer tar avstamp i den psykoanalytiska objektrelationsteorin, vilken undersöker barnet och moderns ömsesidiga beroendeförhållande och hur en kärleksfull interaktion utvecklar en form av ömsesidigt erkännande (ibid.:28–29). Kärleksrelationen lägger grunden för

individens självförtroende och förmåga till självständighet, när det finns visshet om att denna relation är bestående. Detta förklarar Honneth som den mest basala formen av erkännande och är en viktig förutsättning för utvecklandet av en positiv relation till sig själv och därigenom större möjligheter till självförverkligande (ibid.:29).

3.1.2 Rättsligt erkännande

Den andra formen av erkännande benämns som rättsligt erkännande (Heidegren 2009:29). Heidegren (2009:29–30) beskriver att grunden i det moderna samhället är att alla människor är erkända som fullvärdiga samhällsmedlemmar och därmed också som rättssubjekt. Genom att vi erkänner eller inte erkänner människor som moraliskt tillräkneliga gör vi dock en bedömning om vilka som ska betraktas som fullvärdiga samhällsmedlemmar. Denna bedömning leder till en uppdelning mellan personer som ges möjlighet att ha en aktiv del i gemensamma angelägenheter och personer som inte har det (ibid.). Om vi gör bedömningen att en person inte är kapabel att rationellt och självständigt överväga olika sätt att handla på betraktas denna därmed inte som ett rättssubjekt (ibid.). Att erkännas som ett rättssubjekt innebär att en ges möjlighet till självaktning, vilket kan förstås utifrån att personen uppfattar sitt eget handlande som ett uttryck för autonomi, vilket i sin tur respekteras av andra (ibid.:30). Denna form av erkännande ger också möjlighet att betrakta sig själv som en person med sådana egenskaper som behövs för att hen ska kunna delta i samhällslivet på ett planerat och ansvarsfullt sätt (ibid.).

3.1.3 Social uppskattning

Social uppskattning är den tredje formen av erkännande (Heidegren 2009:30). Den bygger på att det i samhället finns en gemensam värdehorisont eller värdegemenskap (ibid.). Heidegren (2009:30) beskriver att det råder en individualiserad samhällsordning där individer tilldelas anseende och prestige utifrån dess förmåga och prestation. Till skillnad från det rättsliga erkännandet kopplas den sociala uppskattningen till prestationer och egenskaper som skiljer individen från andra. Denna form av erkännande ger förutsättningar till en positiv självbild och kan leda till självuppskattning hos individen. Detta sker genom att individen blir viss om att hen besitter förmågor som ses som värdefulla av andra

samhällsmedlemmar och därigenom kan uppskatta sig själv (ibid.:30–31). Honneth kallar denna form av social uppskattning för en “modern solidaritet”, vilket han menar är en generell värdehorisont då alla i samhället ges möjlighet till självuppskattning likt detta sätt (ibid.:31).

Honneth menar att dessa tre former av erkännande tillsammans möjliggör en positiv relation till sig själv, genom upplevelser av självförtroende, självaktning och självuppskattning. När identiteten präglas av en positiv självbild och självrelation kan vi därigenom närma oss ett individuellt självförverkligande (Heidegren 2009:31).

3.2 Former av missaktning

En viktig utgångspunkt i erkännandeteorin är analysen av moraliska kränkningar (Honneth 2003:97). Förhållanden som upplevs som orättvisa är en viktig del i att förklara förbindelsen mellan moral och erkännande (ibid:98). Honneth menar att det finns ett samband mellan moralisk kränkning och en avsaknad av erkännande. En moralisk överträdelse sker när individen är medveten om att hens självförståelse inte erkänns av andra. När individen själv kan skilja mellan moraliska överträdelser och missöden, föreligger det alltid i det första fallet ett förvägrat erkännande och missaktning. Det är alltså missaktningen av den personliga integriteten som gör en handling eller ett yttrande till en moralisk kränkning (ibid.).

Med utgångspunkt i moraliska kränkningar beskriver teorin tre former av missaktning (Heidegren 2009:31). Dessa tre riskerar att bryta ner eller förhindra utvecklingen av den personliga identiteten eller positiva självrelationen som de tre erkännandena främjar (ibid.:31–32). De tre formerna av missaktning är fysiska övergrepp, rättsberövande samt förnedring eller kränkning och handlar om att förvägra en individ erkännande (ibid.:32). Detta beskrivs likt ett kränkande av våra inre förväntningar om ett erkännande (ibid.). Denna kränkning leder till att utvecklingen av den personliga identiteten eller positiva självrelationen försvåras eller om den redan är etablerad så riskerar den att hotas (ibid.:31–32). Enligt Honneths teori kan social missaktning ge uttryck för olika symptom i form av negativa känsloreaktioner. Det kan exempelvis innebära känslor av skam, ilska och

frustration, vilka förstås som en motreaktion av att inte erkännas av andra människor. Inom teorin beskriver Honneth att den sociala missaktningen kan likställas med psykiska sjukdomstillstånd (ibid.:33).

3.2.1 Fysiska övergrepp

Fysiska övergrepp, den första formen av missaktning, handlar om övergrepp som är riktade mot den kroppsliga integriteten (Heidegren 2009: 32). Fysiska övergrepp blir en negativ spegling av den kärlek som beskrivs i samband med erkännande genom mänskliga primärrelationer (ibid.). Genom exempelvis misshandel och våldtäkter tas rätten att styra över den egna kroppen bort. Individens självförtroende bryts ner och den sociala världen uppfattas som en osäker plats.

3.2.2 Rättsberövande

Den andra formen av missaktning benämns som rättberövande och handlar om den sociala integriteten (Heidegren 2009:32). Det kan röra sig om att individen exkluderas från vissa rättigheter, vanligtvis på grund av att hen har en viss grupptillhörighet (exempelvis kön eller etnicitet). Detta innebär att personen inte ses som moraliskt tillräknelig och därmed inte ses som en fullvärdig samhällsmedlem med samma rättigheter som andra (ibid.).

3.2.3 Förnedring och kränkning

Den tredje formen av missaktning är förnedring och kränkning (Heidegren 2009:32). Det beskrivs som ett spektrum som rör sig från relativt harmlös stigmatisering till den mest omfattande och grövsta formen av stigmatisering. Det tar sig uttryck genom att vissa former av självförverkligande eller livsformer tillskrivs ett lägre socialt värde och därmed nedvärderas (ibid.). Ett begrepp som Honneth använder för att beskriva det är "kulturell degradering". Denna form av missaktning bryter ner individens självuppskattning eftersom hens livsform och den som personen är, inte uppskattas eller tillskrivs ett positivt värde (ibid.).

Honneth menar att varje erfarenhet av moralisk orätt som individen får, följs av en psykisk omvälvning (Honneth 2013:99). Detta innebär att varje form av missaktning, och därigenom moraliska kränkningar innebär en personlig

skadegörelse, vilket i sin tur påverkar förutsättningarna för individens handlingsförmåga (ibid.).

3.3. Erkännandeteori i relation till socialt arbete

Heidegren (2007) redogör för Høilund och Juuls (2005) bok *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. Deras framställning bygger bland annat på 25 djupintervjuer med personer som haft långvariga och komplicerade kontakter med olika former av socialt arbete. I sin bok använder de Honneths begrepp erkännande och försöker göra det användbart inom forskningsområdet socialt arbete samt för att förstå relationen mellan socialarbetare och brukare (Heidegren 2007:60). I deras intervjuer framkommer att många upplever olika former av kränkningar i mötet med socialarbetare trots att det finns en god vilja från socialarbetarna. De lyfter vikten av att det sociala arbetet måste utformas på ett sådant sätt att individen upplever erkännande i mötet med socialarbetaren. I genomgången redogörs för deras användning av begreppet "Menneskelig opblomstring", vilket kan förstås som en utveckling av Honneths teori. De menar att menneskelig opblomstring bör vara målet med socialt arbete. Begreppet beskrivs som en process där individen utvecklar en identitet utifrån sin egen självförståelse som bygger på erkännandeteorins begrepp självförtroende, självaktning och självuppskattning (Heidegren 2007:61). Detta begrepp är relevant i denna studie för att undersöka relationen mellan socialarbetare och klient, samt analysera professionellas bemötande i det sociala arbetet riktat till migranter som säljer sex.

4. Metod

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för studiens metod och metodologiska överväganden. Inledningsvis kommer vi att presentera metodval och motivera användandet av kvalitativ metod. Vidare kommer vi att redogöra för urval, genomförande av intervjuer, bearbetningen av empiri samt analysmetod. Avslutningsvis diskuterar vi metod, forskningsetiska överväganden samt arbetsfördelning och förförståelse.

4.1 Metodval

Valet av forskningsmetod ska utgå ifrån en reflektion över vilken metod som på bästa sätt kan få fram data som hjälper till att besvara studiens syfte och frågeställningar (Ahrne & Svensson 2022:28). Studien utgår därför ifrån en kvalitativ forskningsmetod eftersom den ämnar analysera ord snarare än kvantifierade data (Bryman 2018:61). Denna data har inte som syfte att mäta ett fenomen, utan istället konstatera att ett fenomen förekommer, dess funktion och hur det tar sig uttryck (Ahrne & Svensson 2022:10). Då studien vill undersöka professionellas erfarenheter och upplevelser valde vi att genomföra kvalitativa intervjuer (Bryman 2018:560–561). Kvalitativa intervjuer är ett bra tillvägagångssätt för att ta del av personers egna berättelser och upplevelser av ett fenomen (Ahrne & Svensson 2022:28). Det är en lämplig metod när vi vill förstå forskningsområdet utifrån den intervjuades perspektiv (Kvale & Brinkmann 2014:41). Kvalitativa intervjuer ger oss möjlighet att ta del av den kunskap som respondenten anser är viktig, då samtalet kan röra sig i olika riktningar (Bryman:561). Vi valde att använda oss av semistrukturerade intervjuer, vilket är en intervjuform som är flexibel och mindre strukturerad till sin natur (Bryman 2018:562). Intervjuerna utgick ifrån en intervjuguide, som innehöll förslag till frågor gällande de teman som berördes under intervjutillfället (Kvale & Brinkmann 2015:172). I enlighet med den kvalitativa forskningsmetoden arbetade vi induktivt och vår teoretiska utgångspunkt är därmed ett resultat av vår empiri (Bryman 2018:49). I praktiken innebar detta att vi först letade efter teman i vår empiri och att dessa sedan ledde fram till valet av teori.

4.2 Urval

Studiens urval är målstyrt (Bryman 2018:496). Detta då urvalet inte var slumpmässigt utan de tillfrågade respondenterna bedömdes ha relevant kunskap utifrån studiens forskningsfrågor. Mer specifikt använde vi oss av ett snöbollsurval. Detta är en metod som innebär att forskaren initialt väljer ut respondenter som är relevanta för studien och att dessa föreslår andra personer med relevant kunskap och erfarenhet (Bryman 2018: 504–505). Utifrån forskning på fältet samt förslag från vår handledare hittade vi kontaktuppgifter till verksamheter som arbetar med migranter med erfarenheter av sex mot ersättning och sexuell exploatering. I samband med att vi skickade ut informationsbrevet bad vi dessa personer om tips på ytterligare respondenter med relevanta erfarenheter för vår studie.

Vi valde att skicka ut informationsbrevet till verksamheter i alla de nordiska länderna. Detta för att tidigare forskning visar att de nordiska länderna till följd av olika prostitutionspolicys bedriver socialt arbete på olika sätt. Genom att intervjua respondenter från olika länder strävade vi efter att få en bredare bild av hur det sociala arbetet kan bedrivas.

Sammanlagt skickade vi ut informationsbrevet till 15 verksamheter och fick svar från nio. Fyra tackade ja till att delta och fem tackade nej till följd av tidsbrist. Sex verksamheter återkopplade inte om de ville delta. Av de som valde att tacka ja finns två verksamheter i Sverige, en i Danmark och en på Island. En av verksamheterna är kommunal medan resterande verksamheter inte är statligt eller kommunalt organiserade utan idéburna. Totalt genomfördes fyra intervjuer med fem respondenter, då en intervju var en gruppintervju med två respondenter från samma verksamhet. Urvalet består av fem personer som alla är utbildade inom socialt arbete. Respondenterna har olika lång erfarenhet av att ha arbetat med socialt arbete. Erfarenhetsspannet är mellan fem och 20 år.

4.3 Genomförande av intervjuer

Vi genomförde alla intervjuer digitalt. Digitala intervjuer var ett sätt att möjliggöra genomförandet av studien då flera av respondenterna hade svårt att avsätta tid på grund av hög arbetsbelastning, men också för att respondenterna befann sig på olika

platser i Norden. En nackdel med digitala intervjuer kan vara att intervjuaren går miste om visst kroppsspråk och viss ickeverbal kommunikation. Detta är dock inget vi hade för avsikt att analysera inom ramen för denna studie och därför ser vi inte att det påverkat vårt resultat på något avsevärt vis. När vi diskuterade eventuella begränsningar med genomförandet av digitala intervjuer var en nackdel att information kunde försvinna på grund av problem vid inspelning eller med internetuppkoppling. Vi diskuterade även att det kunde uppstå problem om respondenten var ovan vid att använda digitala kommunikationsverktyg likt Zoom eller Teams. Vid genomförandet upplevde vi däremot inga svårigheter. Samtliga inspelningar fungerade felfritt.

Vi deltog båda två vid samtliga intervjuer. Vid de intervjuer som genomfördes på engelska ansåg vi att det var fördelaktigt att båda två deltog för att minska risken för missförstånd till följd av språkförbistringar. Vid några tillfällen användes begrepp på danska och svenska för att förtydliga begrepp som antingen vi eller respondenten inte kunde på engelska. Vi förde en diskussion om huruvida vi skulle delta båda två även på de intervjuer som hölls på svenska. Vi beslutade oss för att båda skulle delta då frågorna som ställdes i intervjun inte var av en sådan karaktär som kunde uppfattas som känslig för informanterna. Vi ansåg vidare att det var fördelaktigt att vi båda närvarade på intervjuerna och bidra med relevanta följdfrågor. Vi delade upp uppgifterna mellan oss och den ena ansvarade för att hålla i intervjun medan den andre tog anteckningar, ansvarade för inspelningen och bidrog med eventuella följdfrågor. Samtliga intervjuer spelades in med hjälp av inspelningsverktyget i Zoom. Vi förde anteckningar under intervjuernas gång för att fånga upp nyckelbegrepp och eventuella följdfrågor.

Vi vägde för- och nackdelar med gruppintervju mot varandra och enades om att en gruppintervju kunde vara till fördel då respondenterna kunde hjälpas åt att framföra viktig information vid språkbegränsningar. Eftersom intervjun hölls på engelska, vilket inte var vare sig vårt eller respondenternas modersmål var det till fördel att det fanns fler personer med under intervjun som kunde hjälpas åt att kommunicera fram svaren. En annan fördel med gruppintervjun var att respondenterna tillsammans kunde komma fram till saker som hade kunnat glömmas om respondenterna intervjuats individuellt. En eventuell nackdel med att genomföra en

gruppintervju som vi diskuterade var att respondenterna hade kunnat känna sig otrygga med att uttrycka vissa åsikter på grund av den andra respondentens deltagande. Vi enades om att denna brist på anonymitet mellan respondenterna inte innebar att vi gick miste om viktig information. Detta eftersom frågorna vi ställde inte var av personlig karaktär som skulle innebära att respondenterna kände sig obekväma att svara i en annan respondents närvaro samt att de var kollegor och hade som önskemål att intervjuas tillsammans.

4.4 Bearbetning av empiri

Insamlade data behöver bearbetas till ett empiriskt material för att kunna analyseras (Ahrne & Svensson 2022:30). Bearbetningen började med att vi delade upp intervjuerna mellan oss. Två av intervjuerna delade vi upp helt mellan oss och två av dem transkriberade vi halva intervjuerna var. Samtliga intervjuer transkriberades så snart som möjligt i anslutning till intervjutillfället för att kunna fånga upp relevanta teman som vi ville ta med in i de kommande intervjuerna (Bryman 2018:579). Intervjuerna transkriberades ordagrant med undantag för upprependen och utfyllnadsord så som “eh” och “hm” och “liksom”. Vi valde att ta bort dessa ord då de inte fyllde någon funktion för innehållet i intervjun. När vi sedan översatte de intervjuer som genomfördes på engelska till svenska försökte vi eftersträva att översätta så ordagrant som möjligt. Då detta inte alltid var möjligt översatte vi på ett sådant sätt som gjorde att innebörden i citaten kvarstod även om meningsuppbyggnaden ändrades något.

4.5 Analysmetod

För att analysera den insamlade empirin har vi använt oss av tematisk analys (Bryman 2018:702). Efter att intervjuerna transkriberats läste vi igenom alla transkriberingar var för sig för att sedan göra initiala kodningar (Bryman ibid.:707). Den initiala kodningen gick ut på att vi i enlighet med Rennstam och Wästerfors (2022:248) beskrivning, löpande skrev spontana kommentarer i marginalerna utan att tänka på materialet i sin helhet. Dessa kommentarer kan förstås som koder. Efter att vi självständigt hade gjort de initiala kodningarna jämförde vi våra kodningar med varandra för att se vad vi uppfattat som relevant. Gemensamt utvecklade vi de

initiala koderna till teman. De tre övergripande teman vi kom fram till var *Olika dimensioner av utsatthet*, *Att anpassa insatser utifrån individens behov* samt *Att ges möjlighet att delta på egna villkor*. Efter att vi beslutade vilka teman vi skulle använda valde vi ut citat som vi uppfattade som relevanta för respektive tema. Utifrån de valda temana fördjupade vi oss sedan i relevant teori.

4.6 Etiska överväganden

När vi bedriver forskning har vi som forskare ett stort ansvar både gentemot de som deltar i forskningen och de som påverkas av den (Vetenskapsrådet 2017:8). De krav som ställs på forskare kan delas in i två delar – forskningskravet och individskyddskravet. (Vetenskapsrådet 2002:5). Forskningskravet handlar om att befintlig kunskap ska utvecklas och fördjupas samt att metoder ska förbättras. Individskyddskravet kan delas in i fyra huvudkrav (ibid.:6). Dessa fyra är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet handlar om att informera de som berörs av forskningen om studiens syfte (Vetenskapsrådet 2002:7). Forskaren ska även informera respondenterna om att deras deltagande är frivilligt samt att de är fria att avbryta sin medverkan när som helst under studiens gång (ibid.). För att uppnå informationskravet skickade vi ut ett informationsbrev till alla potentiella respondenter. I informationsbrevet informerade vi om studiens syfte och hur intervjuerna skulle gå till. Vi informerade även om att deltagandet var frivilligt och att respondenterna hade rätt att avbryta sin medverkan när än de ville under studiens gång.

Samtyckeskravet säger att forskaren måste inhämta samtycke från studiens respondenter om de deltar aktivt i undersökningen (Vetenskapsrådet 2002:9). Det innebär också att respondenten ska ha rätt att bestämma över villkoren för sitt deltagande samt kunna avbryta studien utan att det får negativa påföljder för hen (ibid.:10). Genom att skicka ut informationsbrevet och ge respondenterna information om vad deltagandet i studien innebar försökte vi säkerställa ett tillförlitligt samtycke och tillgodose samtyckeskravet. Tillsammans med

informationsbrevet fick respondenterna även en samtyckesblankett som uppgav vad de samtycker till. Samtliga respondenter har lämnat ett skriftligt samtycke.

Alla uppgifter om personerna som deltar i en studie ska enligt konfidentialitetskravet ges största möjliga konfidentialitet (Vetenskapsrådet 2002:12). Då vad som anses som en känslig uppgift kan variera innebär det att forskaren ska ta hänsyn till uppgifter som av den berörda eller dennes efterlevande kan uppleva som kränkande eller obehagligt. Även personuppgifter ska förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt dessa (ibid.). För att säkerställa detta krav anonymiserade vi vårt transkriberade material genom att ta bort sådana uppgifter som går att koppla till en viss person. Vi kommer även att radera allt insamlat material när studien blir godkänd. Vi har utifrån dataskyddsförordningens principer även gjort bedömningen att vår studie inte omfattar sådana uppgifter som kan förstås som känsliga. Dataskyddsförordningen säger följande: "Behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning ska vara förbjuden." (Europeiska unionen: u.å).

Nyttjandekravet handlar om att det material som insamlas endast får användas till forskning (Vetenskapsrådet 2002:14). För att säkerställa detta krav var det endast vi som tog del av det insamlade materialet och efter studiens godkännande kommer allt material att förstöras och raderas. Denna information fick respondenterna ta del av i informationsbrevet och vi informerade även om att de skulle få ta del av den färdiga studien så snart den var godkänd.

En annan etisk aspekt som diskuterats i samband med genomförandet av denna studie är att intervjupersonerna är socialarbetare och inte personer som själva har erfarenhet av sex mot ersättning eller sexuell exploatering. Detta kan uppfattas problematiskt då det blir socialarbetarna som definierar gruppens utsatthet och behov i relation till denna och inte målgruppen själva. Vi har dock gjort bedömningen att vi inom ramen för denna studie inte har möjlighet att kontakta målgruppen. En aspekt av detta är att vi till följd av begränsad tid bedömde att vi

inte hade möjlighet att nå ut till målgruppen, som tidigare forskning har visat är en svår grupp att nå. En annan aspekt är att det rör sig om en grupp som på många sätt är utsatt och att en sådan studie hade berört frågor som kan vara av känslig karaktär, då personer skulle redogöra för sina egna upplevelser. Vi är också av uppfattningen att tidigare forskning har gjort studier som rör målgruppens egna upplevelser och att en studie som fokuserar på socialarbetarnas erfarenheter är ett bra komplement till det nuvarande kunskapsläget.

4.7 Förförståelse

Vår utgångspunkt innan vi inledde studien var att vi på något sätt ville forska om frågor som rör sex mot ersättning då vi båda hade ett intresse för dessa frågor sedan tidigare. Vår förförståelse präglades av den svenska sexköpslagen då vi båda var positiva till införandet av denna och såg sex mot ersättning som en konsekvens av ett patriarkalt förtryck. Detta innebär att vi båda såg sex mot ersättning som ett socialt problem som behöver mötas med sociala insatser. Vårt intresse formade därmed studiens inriktning. Vår förförståelse byggde främst på kunskap från sociala medier genom exempelvis föreningen #intedinhora, organisationen Talita samt professionella som socialarbetaremalin och Simon Häggström. Efter vårt första möte med vår handledare fick vi hjälp att precisera vad vi ville rikta in oss på då sex mot ersättning är ett stort fält.

4.8 Metoddiskussion

För att diskutera studiens kvalitet kommer vi att fokusera på begreppen tillförlitlighet och äkthet. Kriteriet tillförlitlighet innefattar studiens *trovärdighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet* och *möjlighet att konfirmera* (Bryman 2018:467). Vidare kommer vi att diskutera hur vi tagit hänsyn till dessa aspekter under studiens gång.

4.8.1 Trovärdighet

Studiens trovärdighet är beroende av hur forskaren väljer att presentera resultatet från undersökningen (Bryman 2018:467). Om beskrivningen av resultatet är tillräckligt trovärdigt kan detta accepteras av läsaren (ibid.). Läsaren behöver förlita sig på att innehållet är riktigt och att själva genomförandet av studien stämmer

överens med forskarens beskrivning (Ahrne & Svensson 2022:32). Därav är det av betydelse att eftersträva en hög transparens, som kan uppnås genom en tydlig redogörelse över forskningsprocessen och våra metodologiska överväganden. Vi har i vår studie redogjort för olika etiska överväganden samt beskrivit hur kontakten med respondenterna sett ut inför och under intervjutillfället. För att vår studie ska uppnå trovärdighet har vi försökt vara transparenta genom att tydligt beskriva varje steg i forskningsprocessen. Vi har i metodavsnittet genomgående motiverat beslut och lyft studiens metodologiska överväganden.

Ytterligare ett sätt att öka studiens trovärdighet är genom respondentvalidering, vilket betyder att de som varit med i undersökningen får möjlighet att ta del av materialet. Studien kan på så vis säkerställa att respondenternas berättelse och bild av verkligheten har uppfattats riktigt (Bryman 2018:467). På grund av en begränsad tid för genomförandet av studien har vi inte haft möjlighet att ta hänsyn till respondentvalidering. Om respondenterna hade getts möjlighet att se över materialet i detta syfte hade detta kunnat innebära att det empiriska materialet ändras. En nackdel med respondentvalidering kan därför innebära att studien riskerar att förlora viktigt innehåll.

Trovärdighet kopplas ofta till studiens generaliserbarhet, alltså att resultatet från undersökningen kan säga något om en större population eller ytterligare miljö (Ahrne & Svensson 2022:33). Eftersom vår studie baseras på kvalitativa intervjuer från ett målstyrt urval kan inte respondenternas svar representera en population och resultatet är därmed inte generaliserbart (Bryman 2018: 485, 496). Vår studie har heller inte haft som syfte att generalisera resultatet från undersökningen. Ett generaliseringsanspråk som istället kan diskuteras i en kvalitativ studie är kriteriet överförbarhet (Ahrne & Svensson 2022:34).

4.8.2 Överförbarhet

Eftersom denna kvalitativa studie undersöker ett mindre antal individers erfarenheter och upplevelser i en viss kontext handlar resultatet om fenomenets djup mer än dess bredd (Bryman 2018:468). Överförbarhet handlar om huruvida studiens resultat kan överföras till andra människor eller sociala kontexter som liknar det vi

studerat (Bryman 2018:468; Ahrne & Svensson 2022:34). Eftersom vår studie bygger på intervjuer med ett begränsat antal respondenter så kan vi inte göra anspråk på en direkt överförbarhet. Det är däremot möjligt att respondenternas kunskaper och erfarenheter kan vara användbara i andra sammanhang och verksamheter som möter målgruppen. Vår förhoppning var att intervjua respondenter från alla de nordiska länderna för att få en mångsidig empiri och vi kan därför inte utesluta att resultatet hade sett annorlunda ut med fler respondenter och respondenter från fler länder. Vår upplevelse är däremot att studiens respondenter bidragit med rik och nyanserad empiri.

4.8.3 Pålitlighet

För att uppnå hög pålitlighet behöver studien med ett granskande synsätt redogöra för forskningsprocessens olika steg (Bryman 2018:468). Transparens innebär öppenhet och medvetenhet om potentiella svagheter (Ahrne & Svensson 2022:32). Genom att tydligt presentera och motivera metodval och tillvägagångssätt möjliggör vi för ökad pålitlighet. Vi har strävat efter öppenhet och transparens vilket motiverar varför vi valt att lyfta fram studiens begränsningar och svagheter.

4.8.4 Möjlighet att konfirmera

Kriteriet konfirmera betyder att forskaren behöver komma till insikt i och ha förståelse om att det inte är möjligt med en absolut objektivitet i forskning om sociala fenomen (Bryman 2018:470). Forskaren behöver tydligt visa på att studiens genomförande och resultat inte låtit sig styras av egna värderingar och/eller särskilda teoretiska inriktningar (ibid.). Vi har under genomförandet av denna studie försökt ha en kritisk blick på vår förförståelse och våra värderingar kring ämnet. Vi har även blivit mer medvetna om de olika synsätt som finns på sex mot ersättning. Detta har varit viktigt för att kunna genomföra en så objektiv studie som möjligt. Mer konkret har vi försökt göra detta genom att utforma neutrala och öppna frågor som ger utrymme för respondenternas tankar och åsikter. Vi har även försökt använda så neutrala begrepp som möjligt för att undvika ställningstaganden. Exempelvis har vi valt att använda begreppet sex mot ersättning, istället för prostitution eller sexarbete, när vi redogör för vår empiri. Dessa begrepp kan uppfattas som mer laddade och kan tyda på ett visst ställningstagande i frågan.

4.8.5 Äkthet

Utöver kriterier om tillförlitlighet är det viktigt att ta hänsyn till studiens äkthet, vilket innefattar diskussioner gällande konsekvenser av studiens resultat (Bryman 2018:470). Exempelvis kan det handla om huruvida studien ger en rättvis bild av de personer som intervjuats, deras uppfattningar och erfarenheter (ibid.). En del i äkthetskriteriet handlar om att ge en rättvis bild av de åsikter och uppfattningar som den intervjuade gruppen redogör för (ibid.). Vi har därför valt att lyfta samtliga respondenters synpunkter i resultatet.

4.9 Arbetsfördelning

Inledningsvis i arbetet med studien letade vi separat upp litteratur och forskning relevant för ämnet. Innan vi började skriva läste vi båda igenom den framtagna litteraturen och valde tillsammans ut vilken forskning vi ville använda oss av i vår studie. All skriven text har bearbetats och producerats av oss båda. Vi skrev i Word där vi kunde följa varandras arbete. De flesta stycken delade vi initialt upp mellan oss, men vi bearbetade sedan all text tillsammans. Som nämnt tidigare delade vi däremot upp transkriberingarna mellan oss och transkriberade två intervjuer var för sig och två intervjuer transkriberade vi hälften var. Vårt samarbete har fungerat bra och vi har använt varandras styrkor för att producera en studie vars innehåll vi båda står bakom.

5.Resultat och analys

I följande avsnitt presenteras och analyseras studiens empiri med utgångspunkt i det teoretiska ramverk som presenterades i avsnitt 3. Empirin presenteras utifrån följande tre övergripande teman: *Olika dimensioner av utsatthet*, *Att anpassa insatser utifrån individens behov* samt *Att ges möjlighet att delta på egna villkor*. Vi kommer inleda med att redogöra för de professionellas förståelse av migranternas utsatthet för att sedan gå vidare till utformandet av det sociala arbetet.

5.1 Olika dimensioner av utsatthet

I enlighet med tidigare forskning lyfte samtliga respondenter att migranter som säljer sex är en särskilt utsatt grupp. Vi kommer nedan att redogöra för de olika former av utsatthet som respondenterna beskrev i intervjuerna. Vi har delat in huvudtemat i de tre undertemana: *Tvingande omständigheter*, *Att sakna uppehållstillstånd* samt *Att exkluderas från välfärden*.

5.1.1 Tvingande omständigheter

Flera av respondenterna i denna studie framhöll att migranter som säljer sex tvingas till det som en konsekvens av svåra livsförhållanden och andra omständigheter bortom deras kontroll. De lyfte även att sex mot ersättning kan vara ett sätt att hantera de svåra förhållanden under vilka de lever.

De väljer inte att komma [hit]. Det är andra omständigheter, som att de blir tvingade, ja tvingas av personer eller av omständigheter, så de kommer hit för att de behöver mata sina barn eller betala sjukvård för sina föräldrar i sitt hemland. Och här finns andra möjligheter [...]. Det är ju mot deras vilja, på så sätt, kan man säga.

- Respondent 1

Respondenten i citatet ovan menade att många migranter inte själva väljer att komma till det land de vistas i. De omständigheter de befinner sig i tvingar dem att åka till andra länder för att försörja sig. Respondent 2 lyfte ett liknande resonemang och förklarade att migranterna de möter ofta kommer från dåliga förhållanden i sina

hemländer och att de till följd av att de exkluderas från arbetsmarknaden måste sälja sex. Det blir sättet på vilket de kan tillgodose sina egna, men även familjens behov.

Det är för att de kommer från dåliga förhållanden i deras hemland, inget arbete, och det är den enda anledningen de kan komma till vårt land för och om de vill förbättra villkoren för sin familj måste de arbeta inom sexhandeln. Många av dem var inte tillåtna att arbeta på andra jobb, så det är ett sätt att förbättra din familjs och dina egna förutsättningar. Det är ett sätt att förbättra livet för din familj och dig själv. Det är vad de flesta av dem säger till oss. Det som vi kan se är att de skickar tillbaka pengar och de är glada över att kunna skicka tillbaka pengar och det är inte pengar till dem själva eller till lyx. Det är helt enkelt behov i familjen.

- Respondent 2

Ovanstående beskrivningar av tvingande omständigheter går att förstå i relation till det som erkännandeteorin beskriver som rättsberövande. Respondent 2 beskriver hur migranter exkluderas från arbetsmarknaden och därmed tvingas till att sälja sex för att kunna försörja sig och sin familj. Detta kan förstås som en exkludering från rättigheter som andra har, vilket leder till utsatthet. Att bli tvingad till att sälja sex av andra personer kan också tolkas som ett uttryck för missaktning genom det som erkännandeteorin benämner som fysiska övergrepp (Heidegren 2009:32). Respondent 1 utvecklar inte innebörden av att tvingas av någon annan person, men det går att tolka som att rätten att styra över den egna kroppen tas ifrån en. Det är inte personen själv som fattar beslutet utan någon annan som tvingar hen till ett annat land och in i sexhandeln.

I anslutning till begreppet fysiska övergrepp lyftes även sex mot ersättning i sig som en form av våld, vilket respondent 3 gav uttryck för genom att säga: "I våra ögon är prostitution sexuellt våld.". En annan respondent uttryckte det som en kränkning av människors integritet och att ingen har rätt att köpa en annan människas kropp:

Vi tycker det är en väldigt stor kränkning av en människas integritet att behöva göra så [sälja sex]. Vi tycker att man är extremt utsatt och ingen har rätten att köpa sig till en annans kropp.

- Respondent 4

Respondentens beskrivning av sex mot ersättning som en kränkning av en människas integritet kan med avstamp i erkännandeteorin förstås som en form av missaktning. Det vi också kan se i respondenternas svar är en gemensam syn på sex mot ersättning som ett socialt problem eller som något personer behöver hjälp med att komma ifrån. I tidigare forskning kunde vi se att synen på sex mot ersättning i längden påverkar hur socialt arbete bedrivs. En syn på prostitution som ett resultat av tvingande omständigheter eller i sig en form av våld tenderar att leda till sociala insatser där målet är att individen ska lämna sexhandeln (se ex. Skilbrei & Holmström 2011:487).

5.1.2 Att sakna uppehållstillstånd

I tidigare forskning framkommer att gränskontroller blir ett sätt att skilja mellan de som har rätt att visas i landet och de som inte har det, det vill säga mellan laglighet och olaglighet (Vuolajärvi 2019b:1103). Tidigare forskning visar att migranter som säljer sex både blir kontrollerade och riskerar att bli utvisade, vilket ytterligare försvårar deras situation (Vuolajärvi 2019a:162). I likhet med tidigare forskning, lyfte respondent 1 att migranter som säljer sex och som saknar medborgarskap eller uppehållstillstånd riskerar att negligeras:

Det [är det] första landet man kommer till, som har ansvar för ens asylärende. Så problemet för många av våra klienter, eftersom vi är väldigt långt upp i Europa, har de oftast kommit till andra, till Italien till exempel väldigt vanligt. Så då vill man skicka tillbaka dem till Italien och säga nej, men det får de ta.

- Respondent 1

Respondenten beskrev att många migranter som säljer sex i de nordiska länderna redan har sökt asyl i det första europeiska land de kom till. Detta leder till en form

av utsatthet då landet de vistas i avsäger sig ansvaret för dessa personer. Liknande resonemang förde respondent 4 som förklarade att migranter som inte är asylsökande ofta vistas på turistvisum och därmed inte har något arbetstillstånd.

De kommer oftast, de kommer ganska många från Latinamerika bland annat. Och tredje land, Ukraina. Vi har en hel del EU också. Med de som kommer då, om vi säger från Latinamerika, de har oftast ett uppehållstillstånd i Spanien eller liknande och då befinner de sig inom EU:s fria rörligheter fortfarande. De som är från Afrika de har oftast uppehållstillstånd i Italien, Grekland eller någonting, men de är ju här ändå. De får egentligen bara vistas på turist[visum], nittio dagar. För de har ju inte ett arbetstillstånd. Så de ligger ju under radarn.

- Respondent 4

Att många migranter som kommer till Norden redan har ett uppehållstillstånd i ett annat europeiskt land leder även till att de i många fall saknar arbetstillstånd i det land de säljer sex i. Till följd av att de saknar arbetstillstånd, uppehållstillstånd eller medborgarskap i landet de vistas i saknar de också medborgerliga rättigheter. Utifrån erkännandeteorin kan detta förstås som en form av rättsberövande eftersom individerna exkluderas från rättigheter och därmed inte ses som fullvärdiga medborgare (Heidegren 2009:32). Att migranter i sexhandeln berövas rättigheter och att detta leder till utsatthet gav samtliga av respondenterna uttryck för. Likt det respondent 4 beskrev ovan förklarade även respondent 2 att många migranter som säljer sex saknar uppehållstillstånd:

Om vi ser till de människorna vi möter, vi möter människor utan uppehållstillstånd... De är här olagligt, och såklart om du är här olagligt, så är du i en utsatt situation på flera sätt.

- Respondent 2

Respondenten förklarade att migranter till följd av att de saknar uppehållstillstånd upplever utsatthet på flera sätt, vilket även andra respondenter beskrev. Respondent 5 exemplifierar detta genom att beskriva hur migranter från tredjeländ inte söker hjälp från exempelvis polisen av rädsla för att bli utvisade:

Men också väldigt sårbara från tredjeländer om de inte är här lagligt, för om något händer som våld eller rån kan de inte få hjälp från polisen som vi tycker att de borde kunna få [...] eller om de är rädda eller tvingade för att de vet att de är här olagligt, så de kommer aldrig gå till polisstationen och fråga efter hjälp eller ringa till polisen för hjälp, så de går igenom många saker på grund av deras utsatta situation med att vara här olagligt.

- Respondent 5

Avsaknaden av uppehållstillstånd eller medborgarskap bidrar ytterligare till en form av utsatthet eftersom migranter som säljer sex inte kan anmäla om de utsätts för brott på grund av rädslan att bli upptäckta och därmed utvisade. Som vi nämnt ovan ses migranter inte som fullvärdiga samhällsmedlemmar. De saknar i vissa fall rätten att överhuvudtaget vistas i landet och i vissa fall rätten till stöd och arbete, vilket blir en utsatthet som tar sig uttryck på flera sätt. Rädslan för polisen skulle kunna förstås utifrån att målgruppen inte ses som likaberättigade samhällsmedlemmar och därmed saknar tillgång till ländernas rättsväsenden, vilket leder till denna rädsla.

Migranternas avsaknad av rättigheter behöver förstås utifrån att rättigheter i stor utsträckning är knutna till medborgarskap. Respondenternas svar visar på en spänning mellan medborgerliga rättigheter och mänskliga rättigheter. Till följd av att de migranter respondenterna möter saknar uppehållstillstånd eller medborgarskap saknar de också tillgång till hjälp och stöd. Att utsättas för rättsberövande skulle kunna förstås som en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Enligt de mänskliga rättigheterna är alla människor "födda fria och lika i värde och rättigheter" (Regeringen 2018). Att som respondenterna beskrivit, inte få tillgång till stöd eller inte kunna få hjälp av polis om du blir utsatt för brott på grund av rädslan att bli utvisad, står i konflikt till frihet, lika värde och rättigheter. En avsaknad av medborgerliga rättigheter leder därmed även till en kränkning av de mänskliga rättigheterna.

5.1.3 Att exkluderas från välfärden

Som lyfts i ovanstående undertema leder avsaknad av uppehållstillstånd och medborgarskap till bristande rättigheter och därmed exkludering från välfärden. Respondent 4 förklarade att det enda sättet att få stöd från myndigheter för de migranter som säljer sex är att det finns en misstanke om att de är offer för människohandel:

Allting bygger på att polisen öppnar en förundersökning. Annars har man inte rätt att stanna i landet och då har man inte heller rätt att söka försörjningsstöd. Det är ju en ganska stor brist, tycker vi. Om polisen inte tyckte att de har [tillräckligt] mycket för att öppna en utredning. Under den här betänketiden kan man få uppehållstillstånd och då står socialtjänsten för boendekostnader och sånt. Men så fort de stänger utredningen, då faller hela socialtjänsten. Då kan inte de betala till en person som inte ska vara i landet. Så där har man ju ett glapp.

- Respondent 4

Om personen misstänks vara ett offer för människohandel får hen rätt att tillfälligt stanna i landet, men om polisen lägger ner förundersökningen tappar hen däremot allt stöd. Flera respondenter lyfte denna möjlighet till stöd för migranter om det finns en sådan misstanke om att personen är offer för människohandel. Detta kan förstås som ett rättsligt erkännande då personen till följd av att hen är ett misstänkt offer innehar fler rättigheter och därför tillgång till ett visst stöd. Detta kan dock tolkas som ett villkorat erkännande, eftersom personen måste ha en viss livssituation som av samhället erkänns som tillräckligt svår, för att få tillgång till stödet.

Samtliga respondenter lyfte exkludering från välfärden som en bidragande faktor till migranternas särskilda utsatthet. Denna uppfattning stämmer överens med tidigare forskning som visar att migranter inte får tillgång till det stöd som inhemska personer i sexhandeln får (Vuolajärvi 2019a:152). Migranternas ekonomiska utsatthet beskrevs framför allt handla om bristen på välfärdsmedel och insatser som staten erbjuder samhällsmedborgare. Den begränsade tillgången till stöd lyfter respondent 1 i citatet nedan:

Vår kompetens är mer för migranter. För [inhemska personer] har ju socialtjänsten och tillgång till andra sorters hjälp, medan om en kommer från [...] [ett land] utanför Schengen till exempel, så har man inte samma tillgång till stöd som finns här.

- Respondent 1

Respondenten ovan beskrev att deras arbete riktar sig till gruppen migranter som säljer sex eftersom dessa personer inte har samma tillgång till socialtjänstens insatser som personer med uppehållstillstånd eller medborgarskap i landet. Detta kan förstås som att deras verksamhet värnar om de mänskliga rättigheterna genom att försöka täcka upp för de medborgerliga rättigheter som samhället inte erbjuder.

Liknade resonemang förde respondent 4 när hen beskrev svårigheterna för asylsökande att ta del av välfärden på grund av samhällets höga trösklar. Inom ramen för gruppen migranter kan exkluderingen från välfärden vara olika omfattande beroende på om du är flykting eller har migrerat under andra omständigheter. Respondent 4 beskrev i citatet nedan hur situationen kan se ut för personer på flykt och belyser vikten av att i de fall som rör asylärenden hjälpa personer till en första kontakt med myndigheter för att de ska kunna få ta del av någon form av ekonomiskt stöd.

De behöver ju hjälp och stöd att få kontakt med socialtjänst, kunna söka försörjningsstöd, ekonomiskt bistånd, läkarvård. Ibland kan det till och med vara och ordna fram ett samordningsnummer för att de får ju inget riktigt personnummer. Så att tröskeln för de här människorna som kommer på flykt hit är för hög för att komma åt det svenska välfärdssystemet. Och då har man ju begränsade möjligheter att tjäna pengar.

- Respondent 4

Försörjningsmöjligheterna för personer som är på flykt är begränsade. Detta i kombination med bristande ekonomiskt stöd problematiserade respondenten vidare i citatet nedan:

De har inga pengar. Alltså, de har ju samma kostnader som vi om man tänker med boende mat och allting. Om man då får väldigt lite ersättning från staten, så blir det [sex mot ersättning] ju, det är ju en inkomstkälla, tyvärr.

- Respondent 4

Begränsade försörjningsmöjligheter kan innebära att personer på flykt tvingas sälja sex för att tillgodose mänskliga basala behov. Detta kan ses som en form av ekonomisk utsatthet som i sin tur kan generera andra former av utsatthet så som exploatering och våld, vilket leder till ytterligare behov av välfärdsinsatser. Gemensamt för flera av respondenterna var hur de upplever målgruppens behov av sjukvårdsinsatser, samt hur avsaknaden av uppehållstillstånd begränsar tillgången till samhällets hälso-och sjukvård, vilket respondent 3 beskrev i citatet nedan:

När du inte har tillgång till sjukvården, men du utför kommersiellt sexarbete, det är mer troligt att utsättas för fysiskt våld och våldtäkt och du behöver troligtvis testas och behandlas för sexuellt överförbara sjukdomar och eventuellt avsluta graviditeter.

- Respondent 3

Det fysiska våld och de våldtäkter som personer som säljer sex riskerar att utsättas för beskrivs inom erkännandeteorin som missaktning i form av fysiska övergrepp (Heidegren 2009:32). Genom att utsättas för denna form av övergrepp tar någon annan rätten att styra över din kropp och individen blir utlämnad till någon annans vilja. Respondenten beskrev även hur dessa typer av övergrepp innebär hälsorisker för den drabbade, vilket leder till behovet av sjukvårdsinsatser. Denna utsatta situation kan förstås som en missaktning på flera plan. Dels genom fysiska övergrepp dels genom rättsberövande då migranterna trots stora behov, saknar rätten till sjukvård.

Respondenternas beskrivning av migranternas utsatta situation kopplas ovan till samhällets begränsade möjligheter att erbjuda gruppen välfärdsinsatser. Det går att utläsa från citatet hur respondenterna anser att migranternas utsatta situation beror på social exkludering och begränsade försörjningsmöjligheter. Detta kan förstås som

att exkluderingen från den reguljära arbetsmarknaden leder till att sex mot ersättning i vissa fall blir det enda försörjningsalternativet, vilket vi även nämnde i tidigare tema. Med utgångspunkt i erkännandeteorin kan denna form av exkludering förstås som ett resultat av en avsaknad av rättsligt erkännande (Heidegren 2009:29–30). Att bli erkänd som ett rättssubjekt innebär en möjlighet för individen att uppfatta sig själv som en person med förmågor och egenskaper som krävs för deltagande i samhällslivet (ibid.). Att stängas ute från den reguljära arbetsmarknaden blir därmed också en avsaknad av erkännande av personens förmågor och egenskaper eftersom hen inte tillskrivs förmågan eller rätten att arbeta. När individens möjligheter till deltagande i samhällsgemenskapen begränsas, kan det påverka hens möjlighet till självaktning. Självaktning innebär en förståelse om att det en gör respekteras av andra i ens omgivning (ibid.). Genom att migranter inte får tillgång till välfärden görs en tydlig uppdelning mellan utländska och inhemska sexsäljare. Medan de inhemska personerna tillskrivs rättigheter förvägras migranter samma rättigheter. Bristen på tillgång till välfärden kan också förstås utifrån de mänskliga rättigheterna som vi diskuterade i föregående undertema. Att migranter nekas tillgång till välfärden kan tolkas som att de inte tillskrivs samma värde som de inhemska personerna eftersom de inte erkänns samma möjlighet till stöd.

5.2 Att anpassa insatser utifrån individens behov

Vi kommer nedan att redovisa för respondenternas beskrivning av det sociala arbetet de bedriver, samt hur stödet och insatserna utformas för att möta migranternas särskilda utsatthet. Temat delas in i två underteman. Dessa är *Etablera kontakt* och *Täcka upp för det som samhället missar*. I likhet med tidigare forskning uttryckte respondenterna att det finns ett glapp när det kommer till insatser riktade till migranter som säljer sex, samt svårigheter att nå denna målgrupp.

5.2.1 Etablera kontakt

Samtliga respondenter redogjorde för att migranter som säljer sex är en svår grupp att komma i kontakt med. Målgruppen beskrevs som väldigt utsatta och väldigt svåra att nå. Flera av respondenterna arbetar uppsökande på olika sätt för att försöka nå ut till och komma i kontakt med målgruppen. Att bedriva uppsökande arbete är

enligt respondent 2 i många fall det enda sättet att komma i kontakt med migranter som säljer sex:

En stor del av vårt arbete är uppsökande arbete. Det är viktigt att vi går till de miljöerna och ser hur de mår och pratar med dem, för många av dem skulle aldrig höra om oss om vi inte gjorde det.

- Respondent 2

Respondenten beskrev att det uppsökande arbetet är viktigt för att många av personerna i målgruppen aldrig hade hört talas om verksamheten annars och därmed inte fått tillgång till det stöd som de kan erbjuda. Respondent 4 lyfte ytterligare betydelsen av att arbeta uppsökande genom följande citat: ” Vi söker upp kvinnor, som befinner sig i utsatta situationer och försöker länka dem till ordinarie hjälpsystemet om de har rätt att få det.”. Att arbeta uppsökande fyller därmed flera funktioner. Dels att etablera kontakt dels att kunna hjälpa individerna till rätt hjälp och stöd.

Det uppsökande arbetet som respondenterna bedriver ser olika ut inom de olika verksamheterna. Vissa av verksamheterna arbetar uppsökande i fysiska miljöer medan andra främst arbetar med digitalt uppsökande. Ett exempel på hur det uppsökande arbetet kan utformas redogör respondent 5 för i citatet nedan. Respondenten beskrev att de reser till olika städer och innan dess hör av sig till målgruppen:

Vi ringer dem eller skriver sms, meddelande, att idag kör jag till den här staden, säg till om du skulle vilja ha ett besök och vi kan hjälpa dig med det här och det här och så vidare.

- Respondent 5

Arbetsättet som beskrivs ovan kräver att det finns etablerade kontakter. Andra respondenter beskriver hur de arbetar uppsökande på internet eller på massagesalonger för att nå ut till personer de ännu inte etablerat kontakt med. Respondent 1 förklarade att de arbetar uppsökande genom att svara på annonser, men också genom att besöka thaimassagesalonger:

Så hur det uppsökande arbetet ser ut är att vi går in på eskortsidor och där ser det ju ut som, ja men en så här e-handel på vilken vara som helst och så klickar man på en bild och sen står det med bröststorlek, hudfärg, alla tjänster de erbjuder och sen recensioner. Ja så att då går vi in och vi börjar chatta och prata och vi berättar vilka vi är och vi försöker etablera en kontakt och på så sätt så hjälper vi många utav våra klienter, eller vi hittar dem och de sajterna vi är inne på, så är det ju 99 % migranter. Och sen vårt thai-uppsök, då går vi runt till thaimassagesalonger och erbjuder stöd. Vi försöker bygga relationer och på så sätt hjälpa dem.

- Respondent 1

Respondent 1 förklarade att uppsökande arbete online är ett effektivt sätt att komma i kontakt med migranter då majoriteten av annonserna de stöter på annonseras av migranter. Hen beskrev även likt andra respondenter att en viktig del i det uppsökande arbetet är att etablera kontakt och bygga relation till personerna. Relationsskapandet kan sedan ge dem förutsättningar att erbjuda mer stöd. Med utgångspunkt i erkännandeteorin, kan vikten av att etablera kontakt och bygga relation förstås i ljuset av mänskliga primärrelationer. Även om relationen till socialarbetaren inte är varken en familjrelation eller en romantisk relation likt Honneths beskrivning, kan detta bli en relation vilken rymmer ett erkännande. Likt Heidegrens (2007:60) förståelse av begreppet erkännande som en form av bekräftelse, kan relationen mellan socialarbetare och personen som säljer sex fylla en liknande funktion som en primärrelation. Personer som kommer till nordiska länder för att sälja sex kan sakna viktiga primära relationer, eller erfara otrygga relationer som präglas av hot och våld. I dessa fall kan den dagliga kontakten som respondenterna beskrev i citaten få stor betydelse, då personer som säljer sex kan få erkännande och bekräftelse genom detta dagliga stöd.

Det uppsökande arbetet kan även förstås som en form av erkännande som står i kontrast till det rättberövade som samhället utsätter migranter som säljer sex för. I samhället står de utan rättigheter och möjlighet till stöd. Genom det uppsökande

arbetet får de däremot möjligheten till stödinsatser, vilket då kan förstås som en form av erkännande som tillskriver dem rätten till stöd.

Nedan kan vi se att respondent 4 beskrev ytterligare en aspekt som hen anser är viktigt i relationsskapandet och i det uppsökande arbetet. Hen beskrev det som att inte vara en moralpolis:

Vi är ju inga moralpoliser. Utan, ser vi att det är en person som vi tror kommer att vilja köpa, så backar ju vi undan. För vi skulle ju aldrig störa interaktionen så att säga.

- Respondent 4

Det respondent 4 beskrev ovan som att inte moralisera kring personerna de möter och det faktum att de säljer sex skulle kunna tolkas i förhållande till erkännandeteorins begrepp förnedring och kränkning. Honneths begrepp kan förstås som ett sätt att bryta ner individens självuppskattning genom att dess livsform tillskrivs ett lägre socialt värde (Heidegren 2009:32). Att som respondent 4 beskrev dra sig undan om det kommer en potentiell kund och därmed inte störa interaktionen, blir ett sätt att undvika att utsätta den som säljer för moralisk kränkning. Socialarbetaren ska inte värdera personen som säljer sex genom att stigmatisera dess källa till försörjning.

5.2.2 Täckta upp för det som samhället missar

Respondenternas beskrivningar av det sociala arbetet de bedriver handlar ofta om att täcka upp för det som samhället missar då migranter som säljer sex exkluderas från välfärden och samhällets stödinsatser. Avsaknaden av stöd och tillgång till välfärden kan som vi nämnt tidigare förstås som missaktning i form av rättsberövande. Respondent 1 beskrev en typ av avsaknad samt hur de bemöter denna på följande sätt: ”Vi erbjuder dem sjukvård, för om vi inte gör det så finns det ingen sjukvård för dem”. Respondenterna lyfte även flera konkreta behovsområden som migranter som säljer sex har. Respondenten nedan förklarade att boende är en grundförutsättning för att kunna ta emot annat stöd:

Rent praktisk behöver de boende. Boende, mat, det ger trygghet. Ibland har dom inte ens det, de kan inte ens börja tänka så här, ja men hur ska jag hitta ett jobb, ordna upp mitt liv om jag inte ens har någonstans att bo, så det är därför skyddat boende är så bra, då kan man få, okej men nu kan du bara slappna av och ta det därifrån.

- Respondent 1

Respondent 1 beskrev ovan att migranternas möjligheter att "ordna upp sina liv" begränsas av att de inte har någonstans att bo eller saknar andra försörjningsmöjligheter. Det uppfattas därför vara viktigt att kunna erbjuda någon form av boende för att kunna hjälpa dem vidare. Respondent 4 lyfte också vikten av att hjälpa personer till en trygg boendeform samt att hjälpa i kontakten med myndigheter.

Att vi försöker hjälpa dem att följa med dem till möte med socialtjänsten, Migrationsverket och försöka få in dem i systemet. Vi flyttar dem till skyddade boenden om de blir våldsutsatta. Så det är ju att försöka få dem att inte behöva sälja sex. Och då måste du ge andra alternativa försörjningsmöjligheter.

- Respondent 4

Respondenten förklarade att det är viktigt att ge personer andra möjligheter att försörja sig på om de ska kunna sluta sälja sex. Liknande resonemang förde respondent 3 nedan då hen lyfte att behovet av pengar ofta är en orsak till att personer säljer sex.

Vanligtvis gör personer detta för att de behöver pengar. Och att erbjuda dem någon annan form av pengar är det mest troliga sättet att hindra att de går tillbaka dit.

- Respondent 3

I citatet beskrevs att hjälp till andra former av försörjning är ett sätt att hindra personer från att gå tillbaka till sexhandeln. Samtliga respondenter lyfte även betydelsen av juridisk rådgivning på grund av att migranter som säljer sex i många

fall inte är medvetna om hur lagstiftningen ser ut och om rättigheterna de har i landet de säljer sex i. Respondent 5 beskrev ett annat sätt för att försäkra att målgruppen får sina rättigheter tillgodosedda:

Om någon har problem med rån eller polisen, det är också något jag gör som socialarbetare, att gå tillsammans med polisen, ser till att polisen lyssnar och se till att saker görs på rätt sätt.

- Respondent 5

Respondenten förklarade att de följer med individen till polisen för att se till att saker görs på rätt sätt. Detta kan förstås som att de hjälper individen att få sin röst hörd i en miljö där det finns tydliga maktskillnader i form av myndighetsutövning.

Både tidigare forskning och studiens respondenter nämner att migranter som säljer sex saknar rättigheter på många områden. Gemensamt för alla de olika insatser respondenterna beskriver är att de syftar till att försöka täcka upp för de luckor som finns i välfärden. Denna form av stöd kan förstås utifrån rättsligt erkännande. När målgruppen exkluderas från grundläggande rättigheter på grund av deras grupptillhörighet, kan respondenternas arbete med att möta de behov som personerna ger uttryck för, innebära en form av erkännande. Respondenternas beskrivning av att deras arbete också handlar om att försäkra att målgruppens rättigheter tas hänsyn till, kan förstås som ett sätt att stärka individen så att hen ska kunna skydda sig själv mot olika former av missaktning. Genom att personen får ett rättsligt erkännande, kan hen beakta sig själv som ett rättssubjekt, med rättigheter och autonomi, vilket i sin tur kan skapa möjligheter till självaktning. Med avstamp i Honneths teori kan denna självaktning vara en viktig del för att utveckla en positiv självbild och kan genom de förutsättningar socialarbetarna ger bidra till ett bemäktigande av individen (Heidegren 2009:31).

Majoriteten av respondenterna arbetar med idéburet socialt arbete och de beskriver att syftet med deras verksamheter är att täcka upp för den exkludering från välfärden som redogjordes för ovan. Att deras verksamheter försöker täcka upp för det som samhället missar kan också förstås utifrån ett rättighetsperspektiv. Vi redogjorde tidigare för att många migranternas mänskliga rättigheter ofta negligeras till följd av

att de saknar medborgerliga rättigheter. Det respondenternas svar visar på är att de, genom det sociala arbete de bedriver, försöker att tillgodose just de mänskliga rättigheter som samhället försummar. Genom deras arbete eftersträvar de att tillgodose de mänskliga rättigheternas grunder om frihet samt lika värde och rättigheter

Som vi beskrev framkom det under intervjuerna olika sätt att erbjuda stöd till personerna som kommer till de olika verksamheterna. I citatet nedan redogör respondent 1 för ytterligare sätt att erbjuda stöd.

En annan grej vi brukar göra, vi träffas, dricker kaffe. Vi ger dem paket med kondomer, skönhetsprodukter, sitter och snackar lite. Ja umgås, för det är ju många som vi hjälper som inte är redo att lämna eller inte kan lämna. Vi ger det stöd de behöver. Skriva cv, det gör vi mycket. Det är många som är i trettioårsåldern som aldrig haft ett CV.

- Respondent 1

Respondenten beskriver att det sociala arbetet de bedriver syftar till att ge det stöd som personerna de möter behöver och att det därför innefattar olika former av insatser. Arbetet med att dela ut kondomer kan förstås som en kontrast till det som redogjordes för i tidigare forskning då vi förklarade att just kondomutdelning är en omdiskuterad stödsats. Detta för att många anser att det är ett sätt att uppmuntra fortsatt sexhandel (se tex. Skilbrei och Holmström 2011:494–495). Likt citatet ovan har däremot flertalet respondenter uppgett att en del i deras arbete är att dela ut kondomer till de personer de möter. Förnedring och kränkning som en typ av missaktning handlar, som vi beskrev tidigare, om att vissa livsformer tillskrivs ett lägre socialt värde. Tidigare forskning visade på just denna form av missaktning, att många personer som säljer sex upplever sig stigmatiserade, både av samhället i stort och av professionella. Att dela ut kondomer skulle därför kunna förstås som ett sätt att motarbeta denna form av missaktning. Det kan tolkas som att socialarbetarna respekterar individen och dess sätt att försörja sig på och hjälper dem att kunna sälja sex under tryggare förutsättningar istället för att, som respondent 4 beskrev det tidigare, moralisera kring personer som säljer.

5.3 Att ges möjlighet att delta på egna villkor

Nedan kommer vi att redogöra för två teman som var återkommande när det gäller förhållningssätt och bemötande. Det första temat handlar om att skapa trygghet och tillit och benämns nedan som *Trygghet och tillitsskapande*. Det andra temat handlar om att arbeta med att stärka och stötta personerna de möter, vilket vi valt att kalla *Hjälpa och stärka*. Dessa förhållningssätt beskrevs som viktiga för att möta den utsatthet som respondenterna tidigare uttryckt ligger till grund för målgruppens behov av stöd.

5.3.1 *Trygghet och tillitsskapande*

Nyckelord som återkom i flera av intervjuerna var trygghet och tillit. Respondenterna lyfte att trygghets- och tillitsskapande är en grundläggande del i det sociala arbetet de bedriver. Respondent 5 beskrev deras arbete på följande sätt: "Det finns nästan inga gränser för vad vi kan göra, men huvuddelen är att bygga tillit."

Något som kan försvåra tillitsskapande är att migranter som säljer sex ofta varit utsatta för olika former av våld och övergrepp. Respondent 1 förklarade att det till följd av trauman kan vara svårt med tillit för många av de personer de möter och att det därför blir en stor del i deras arbete att jobba med tillitsskapande.

Grejen som är med PTSD och trauma, att det är väldigt svårt med tillit. Så vi jobbar väldigt mycket med att få en tillit, så att vi kan på något sätt vara en trygg punkt.

- Respondent 1

Citatet ovan avslutas med att respondenten förklarade att de genom sitt arbete med att skapa tillit, på sikt kan bli en trygg punkt för personerna de möter. Respondent 4 beskrev i citatet nedan att de genom sitt återkommande uppsökande arbete på gatorna kan skapa en trygghet för personerna de möter.

Eftersom vi jobbar ganska mycket ute på nätter och så där, så händer det att vi träffar på de här tjejerna igen, samma tjejer. Och de kommer

ihåg oss, och då är de egentligen väldigt glada när de ser oss andra gången, tredje gången. Så det innebär att vi har skapat en trygghet för dem i alla fall. De vet att vi finns där ute.

- Respondent 4

Här framhålls att trygghet kan uppstå genom att personerna blir medvetna om att verksamheten finns och kan erbjuda stöd om de vill och behöver det. Att skapa trygghet kan göras på olika sätt. Respondent 2 förklarade nedan att deras verksamhet är öppen för alla och ingen ska behöva känna sig stigmatiserad när de kommer till dem.

Så vi öppnar dörren för alla och sen kan vi hjälpa dem på många sätt utan att det innebär att det måste vara vi, vi kan hjälpa dem vidare. Men många personer föredrar att komma tillbaka för de föredrar att vara här, men vi måste, vi kan inte hjälpa alla. [...] Ingen ska vara rädd för att komma hit, du blir inte stigmatiserad för att du går in genom vår dörr, för vi hjälper till med vad som helst, allting.

- Respondent 2

Respondenten ovan beskrev vikten av att aldrig neka en person hjälp, utan att istället hänvisa personen vidare till verksamheter som bättre kan svara på hans behov. Att öppna dörren för alla stödsökande är ett sätt att få människor att känna sig välkomna. De försöker även skapa en trygg plats dit människor vill komma tillbaka. Det skulle kunna förstås som ett sätt att skapa tillit, att personer kan lita på att de är välkomna och alltid kan få hjälp när de kommer dit. En gemensam komponent i arbetet kan förstås handla om tillförlitlighet, genom att alltid finnas där för personer som söker stöd.

Som vi nämnt tidigare lyfter tidigare forskning att många migranter som säljer sex upplever att de blir stigmatiserade i mötet med myndighetspersoner. Stigma kopplas till Honneth begrepp förnedring och kränkning, vilket är en form av missaktning (Heidengren 2009:32). Respondenterna beskrev att det sociala arbetet bör fokusera på att skapa trygghet och tillit, vilket kan förstås i kontrast till den missaktning som beskrivs inom erkännandeteorin. Trygghets- och tillitsskapande blir ett sätt att

erbjuda platser och relationer som är fria från stigma och den form av missaktning som migranter i sexhandeln vanligtvis möter.

5.3.2 *Hjälpa och stärka*

Ett återkommande begrepp som respondenterna använde var empowerment, vilket handlar om att få inflytande och makt i sitt eget liv (Starrin 2009:13) Det finns även ett tydligt fokus på att individen är expert på sin egen livssituation (ibid.:213). Respondent 3 lyfte att stötta och stärka personerna de möter som en grundläggande del i deras organisation.

Värdena i socialt arbete är integrerade i min organisation, att stärka personer, stötta dem där de befinner sig, att de är experter på sina egna liv och att du bara stöttar dem i att stötta sig själva.

- Respondent 3

I citatet lyftes vikten av att se på personen de möter som expert på sitt eget liv. Detta förhållningsätt präglar hur de sociala arbetet bedrivs eftersom socialarbetarens åsikter får mindre utrymme till förmån för personen de möter. Liknande resonemang kan vi se att respondent 2 förde när hen lyfte att varje individ har mest insikt i vad som är bäst i hens liv.

Vi arbetar med empowerment för att vi tänker att varje människa vet vad som är bäst för deras egna liv. Vi kan bara erbjuda vägledning eller informera om deras rättigheter.

- Respondent 2

Att informera om rättigheter framstår som särskilt viktigt med tanke på det rättsberövande målgruppen utsätts för. Respondent 3 betonade vidare vikten av att det är individen själv som styr över situationen och tar det i sin takt. Det är alltså inte socialarbetaren och hens åsikter om vad som är bäst som ska styra hur individen väljer att agera.

Skadereducering är, antar jag, att arbeta med personer oavsett vad deras situation är, med respekt, utan att tvinga dem att göra det som du tror är rätt för dem [...]. Det är en del av ideologin att stärka personer, stötta dem där de befinner sig, att vi inte talar om för personer vad de ska göra. Vi definierar inte ens, om någon förklarar för mig att någon inte brydde sig om de samtyckte till sex eller inte, så kommer inte jag säga att de våldtog dig [...]. Jag tycker att det är en del av skadereducering att tillåta personer att få ta det i sin takt och respektera hur de vill se på saker, hur de vill göra saker.

- Respondent 3

Respondent 3 lyfte även att deras sätt att bemöta individen med respekt och stötta personen där den befinner sig är att arbeta skadereducerande och som vi tidigare nämnt är just skadereducerande arbete något som efterfrågas av personer som säljer sex (de Cabo & Hall 2021: 122,139). Respondenten nedan beskrev ett liknande förhållningssätt och lyfte att det sociala arbetet initialt hjälper till med de små sakerna för att individen själv sedan ska kunna göra de stora sakerna.

Det är ju bara de som kan. Vi kan inte bära dem genom allting, vi är här för att hjälpa i en akut situation och sen så stöttar vi dem. [...] Och sen sakta men säkert jobba för att de ska kunna göra de sakerna själva. Att kunna ta bussen själv, att gå och boka tvättid själv. Läs Google maps själv. Små saker till stora saker och få kunna göra det själva, för det är ju verkligen empowerment, tänker jag.

- Respondent 1

Respondent 1 beskrev i citatet ovan att hens bild av empowerment är att hjälpa individen att få tilltro till sin egen förmåga. En annan aspekt som lyftes av samma respondent i samband med samtalet om det stärkande arbetet är att vara en del i att hjälpa individerna att få tillbaka en god självkänsla.

Få komma tillbaka till och få bra självkänsla igen och mod, ge dem hopp. Det är det, vi vill försöka ge dem hopp och tro på ett bättre liv,

att de förtjänar någonting som de kanske drömde om när de var barn, men tänker att det helt försvunnit nu.

- Respondent 1

Det som respondent 1 beskriver som att vilja ge hopp och tro samt arbeta stärkande skulle kunna förstås utifrån det begrepp som inom erkännandeteorin kallas för social uppskattning. Genom att socialarbetaren arbetar med att stärka individen och stöttar hen i att stötta sig själv ger socialarbetaren individen visshet om att hen har värdefulla förmågor. Detta beskriver erkännandeteorin kan leda till självuppskattning och en positiv självbild. Det kan även förstås utifrån en bredare kontext där socialarbetaren kan stötta individen i sådana förmågor och prestationer som även på samhällslevellelig nivå tillskrivs erkännande. Erkännandeteorin beskriver att erkännande av andra samhällsmedlemmar i längden kan leda till att individen uppskattar sig själv. Det kan även förstås utifrån Høilund och Juuls begrepp "Menneskelig opblomstring" som handlar om att individen i mötet med socialarbetaren, startar en process mot att utveckla en identitet som bygger på självförtroende, självaktning och självuppskattning (Heidegren 2007:61).

I tidigare forskning redogjordes för att personer som säljer sex upplever att de känner sig utsatta och behandlas annorlunda i mötet med myndigheter (Vuolajärvi 2019a:158). Liknande resonemang redogörs för i *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*, men de lyfter då vikten av att individen istället ska uppleva erkännande i mötet med socialarbetare (Heidegren 2007). Det respondenterna beskriver som att arbeta stärkande med respekt kan vi förstå som en sådan form av erkännande. Genom det sättet att bedriva socialt arbete erkänns individen, då hens åsikter, tankar och erfarenheter ses som viktiga och värdefulla.

6. Diskussion

Syftet med denna studie var att bidra med kunskap om hur det sociala arbetet kan utformas för att möta migranters särskilda utsatthet i sexhandeln. Mer specifikt ville studien undersöka professionellas erfarenheter och upplevelser av att arbeta med insatser riktade till migranter i en nordisk kontext. Med hjälp av kvalitativa intervjuer har vi ämnat besvara studiens två frågeställningar. Den första frågeställningen handlar om socialarbetares uppfattningar och upplevelser av den särskilda utsatthet som migranter i sexhandeln erfar och den andra frågeställningen fokuserar på socialarbetares upplevelser av hur insatser kan utformas för att möta målgruppens behov. Socialarbetarnas svar har sedan analyserats med hjälp av erkännandeteorin.

Studien bygger på intervjuer med socialarbetare från olika nordiska länder, vilket innebär att den har haft en bred ansats. Vi ser detta som en styrka då det bidrar till en nyanserad bild av fältet och speglar hur det sociala arbetet kan se ut i olika kontexter. Samtidigt har studien ett mindre antal intervjupersoner, vilket kan ha lett till en mer entydig empiri som inte visar på den bredd som eventuellt finns inom det sociala arbetet riktat till målgruppen.

Resultatet visar, likt tidigare forskning, att migranter som säljer sex är en särskilt utsatt grupp. Tidigare forskning fokuserar främst på hur “den nordiska modellen” och migrationslagliftningen leder till utsatthet. Studiens resultat styrker den tidigare forskningens slutsatser om att migranter är en särskilt utsatt grupp, men orsaken till utsattheten beskrevs till viss del annorlunda. Prostitutionslagstiftningen var inte lika central i respondenternas svar, utan dessa fokuserade istället på bristande rättigheter och svåra livssituationer. Utsattheten beskrevs även som en konsekvens av att sakna uppehållstillstånd eller medborgarskap, vilket visar att utsattheten ser olika ut inom målgruppen. För migranter från tredjeländ är utsattheten mer omfattande än för migranter från EU- eller EES-länder. Även situationen för personer på flykt och asylsökande ser annorlunda ut då de i egenskap av just asylsökande tillskrivs vissa rättigheter. Respondenterna lyfte vidare våldsutsatthet. Dels genom synen på sex mot ersättning i sig som en form av sexuellt våld, dels genom att migranter som

säljer sex riskerar att utsättas för andra former av fysiskt våld, vilket leder till utsatthet.

Tidigare forskning visar att samhällets stöd till personer som säljer sex i Norden är begränsat (Vuolajärvi 2019a:160). Studiens resultat visar att det sociala arbetet handlar om att försöka täcka upp för välfärdens luckor. Resultatet beskriver också respondenternas uppfattningar om att trygghet och tillit är viktigt i mötet med migranter som säljer sex samt att alla ska vara välkomna utan att ifrågasättas och stigmatiseras. I ljuset av tidigare forskning kan detta förhållningssätt förstås som viktigt, eftersom migranter som säljer sex ofta upplever misstro och oro i kontakten med myndighetspersoner och andra professionella (Levy & Jakobsson 2014:603; de Cabo & Hall 2021:114).

På grund av att det delvis är strukturella faktorer som exempelvis fattigdom och hemlöshet som leder till målgruppens utsatthet har socialarbetare begränsade möjligheter att påverka deras situation. Detta till följd av begränsade resurser, avsaknad av myndighetsutövning och att arbetet är individfokuserat. Att respondenterna saknar möjlighet att erbjuda exempelvis uppehållstillstånd och andra former av försörjning påverkar hur arbetet utformas. Respondenterna beskrev ett socialt arbete som utformas med syftet att stärka och bemäktiga individen, men de uttryckte även en önskan om att kunna göra mer, exempelvis bevilja försörjningsstöd. Sättet de beskriver det sociala arbetet på skulle därmed kunna förstås som att de gör vad de kan utifrån rådande omständigheter, men att de skulle vilja ha ökade mandat och resurser för att kunna hjälpa mer. Det sociala arbetet har därmed sina begränsningar, eftersom det är ett arbete som i första hand bedrivs på individnivå och inte med ett strukturellt fokus. Därför behövs det åtgärder utöver det som är möjligt inom ramen för det sociala arbetet som bygger på myndighetsutövning. Socialarbetare skulle även kunna arbeta med att förändra villkoren för målgruppen genom exempelvis opinionsbildning och att driva frågor som kan påverka den politik som reglerar målgruppens utsatthet och förutsättningar att delta i samhället.

Som tidigare nämnts finns det ett missnöje när det kommer till insatser riktat till personer som säljer sex samt att det upplevs vara en brist på stöd. Detta för att stödet

ofta är villkorat och att alla därför inte kan ta del av det. Personer som säljer sex efterfrågar därför fler lågröskel och skadereducerande insatser (de Cabo & Hall 2021:122, 139–140). I resultatet synliggörs likheter när det kommer till att erbjuda målgruppen ett stöd som inte är villkorat och fokus i det sociala arbetet är att individen ska ges möjlighet att delta på egna villkor. Det ställs inga krav på att individen ska sluta sälja sex eller andra villkor för att få ta del av de insatser som verksamheterna erbjuder. Vår förståelse är därför att samtliga respondenter arbetar med just lågröskelinsatser.

Inför genomförandet av studien trodde vi att de nordiska ländernas olika prostitutionspolicys skulle innebära konkreta skillnader i upplevelserna av utsatthet samt i utformandet av stöd och insatser. I resultatet framkom däremot flertalet likheter både i upplevelserna av utsatthet och i utformandet av insatser. Återkommande beskrev respondenterna vikten av att täcka upp för det som samhället missar. De beskrev även vikten av att möta individen där hen befinner sig utifrån förståelsen av att hen själv är expert på sin situation. Därmed blir individens behov styrande för hur insatserna utformas. Trots att studien inte syftade till att analysera socialarbetares syn på sex mot ersättning som fenomen, kunde vi ur empirin utläsa en samstämmighet i respondenternas beskrivning av fenomenet. Detta var något vi på förhand trodde skulle skilja sig åt till följd av de olika nationella och kulturella kontexterna, vilket inte var utfallet. Sex mot ersättning beskrevs av flera respondenter som sexuellt våld och därmed ett socialt problem. Vår slutsats är att det sociala arbetet inte märkbart skiljer sig mellan de olika nordiska länderna och att respondenterna upplever liknande svårigheter, begränsningar samt möjligheter i arbetet trots att lagstiftningarna skiljer sig åt. Vi kan inte hävda att denna slutsats går att generalisera då vi endast studerat ett fåtal verksamheter i en nordisk kontext. Det innebär däremot inte att resultat inte går att överföra till fler verksamheter än de vi undersökt, men det är inget som ges svar på inom ramen för denna studie.

Som vi återkommande belyst under studiens gång är villkoren för migranter som säljer sex ett underbeforskat område och det behövs därför vidare forskning. Vår studie missar att se till strukturella faktorer bakom migranters utsatthet samt hur det sociala arbetet bör utformas för att bemöta detta. Detta anser vi behöver forskas på

mer. För att det sociala arbetet riktat till migranter som säljer sex bäst ska kunna möta målgruppens behov bör vidare forskning även fokusera på dem som stödet faktiskt riktas till och deras upplevelser och erfarenheter av utsatthet samt deras uppfattningar om hur det sociala arbetet bör bedrivas.

Litteraturförteckning

Ahrne G. & Eriksson-Zetterquist U. (2022). Intervjuer. I Ahrne G. & Svensson P. (red.) *Handbok i Kvalitativa metoder*. 3 uppl., Stockholm: Liber, ss. 56–78.

Ahrne G. & Svensson P. (2022). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I Ahrne G. & Svensson P. (red.) *Handbok i Kvalitativa metoder*. 3 uppl., Stockholm: Liber, ss. 24–39.

Ahrne G. & Svensson P. (red.) (2022). *Handbok i Kvalitativa metoder*. 3 uppl., Stockholm: Liber

Brunovskis, A. and Skilbrei, M.-L. (2018) Individual or Structural Inequality? Access and Barriers in Welfare Services for Women Who Sell Sex. *Social inclusion*, 6(3), pp. 310–318.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Malmö: Liber

de Cabo, A. & Hall, A. (2021). *Omfattningskartläggning av prostitution och människohandel för sexuella ändamål*. Göteborgs universitet.

Dyrvig Henriksen, T. (2020). *On the complexities of sex selling: Social background, sexual scripts, and social identity*. Diss. Copenhagen: University of Copenhagen.

Europeiska unionen (u.å) *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (Text av betydelse för EES)* <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32016R0679> [2023-03-15]

Heidegren, C.-G. (2009) *Erkännande*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Holmström C & Skilbrei, M. (red.) (2008). *Prostitution i Norden*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet. https://www.nikk.no/wp-content/uploads/NIKKpub2008_prostitution_Forskningsrapport.pdf

Honneth, A. (2003) *Erkännande: praktisk-filosofiska studier*, övers. Heidegren, C.-G Göteborg: Daidalos

Hrafn Atlason, G. & Guðmundsdóttir, A. (2008). Prostitution og kvindehandel i Island. I Holmström C & Skilbrei, M. (red.) *Prostitution i Norden*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet, ss. 179-208.
https://www.nikk.no/wp-content/uploads/NIKKpub2008_prostitution_Forskningsrapport.pdf

Jahnsen, S. & Skilbrei, M.-L. (2018) Leaving no stone unturned: the borders and orders of transnational prostitution. *British journal of criminology*, 58(2), pp. 255–272.

Jämställdhetsmyndigheten (2022). *Sexköpslagen - från kontroversiell lag till internationell modell*. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/sexkopslagen/>. [2023-03-16]

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Levy, J. & Jakobsson, P. (2014) Sweden's abolitionist discourse and law: Effects on the dynamics of Swedish sex work and on the lives of Sweden's sex workers. *Criminology & criminal justice*, 14(5), pp. 593–607.

Moula, A. (2009) *Empowermentorienterat socialt arbete*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Regeringen (2018). *Vad är mänskliga rättigheter?*

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/demokrati-och-manskliga-rattigheter/fakta-om-manskliga-rattigheter/vad-ar-manskliga-rattigheter/> [2023-04-14]

Rennstam J. & Wästerfors D. (2022). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne G. & Svensson P. (red.) *Handbok i Kvalitativa metoder*. 3 uppl., Stockholm: Liber, ss. 244–260.

Skilbrei, M.-L. & Holmström, C. (2011) Is There a Nordic Prostitution Regime?. *Crime and justice (Chicago, Ill.)*, 40(1), pp. 479–517.

Starrin B. (2009) Inledning. I Moula, A. (red) *Empowermentorienterat socialt arbete*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, ss. 13-14

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>

Vuolajarvi, N. (2019a) Governing in the Name of Caring—the Nordic Model of Prostitution and its Punitive Consequences for Migrants Who Sell Sex. *Sexuality research & social policy*, 16(2), pp. 151–165.

Vuolajarvi, N. (2019b) Precarious intimacies - Europeanised border regime and migrant sex work. *Journal of ethnic and migration studies*, 45(7), pp. 1090–1107.

Bilagor

Bilaga 1: Informationsbrev

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Informationsbrev och samtycke till potentiella deltagare

Hej,

Vi bjuder in dig till att delta i en studie om socialt arbete riktat till migranter med erfarenhet av sex mot ersättning eller sexuell exploatering.

Deltagande i studien är frivilligt. Innan du bestämmer dig för att delta, läs igenom det här brevet för att förstå vad det innebär att medverka. Efter att du läst brevet kontakta oss med eventuella frågor. Vi som genomför studien är Tilda Bengtsson och Amanda Sjöstedt, socionomstudenter på Institutionen för socialt arbete på Göteborgs universitet.

SYFTE

Syftet med studien är att bidra med kunskap om hur socialt arbete kan utformas för att möta migranternas särskilda utsatthet inom sexhandeln. Mer specifikt vill studien undersöka professionellas erfarenheter av att arbeta med lågtröskelinsatser och skadereducerande insatser riktat till migranter.

Vi kommer genomföra intervjuer med professionella på fältet. Intervjuerna kommer att fokusera på utformandet av socialt arbete riktat till migranter som säljer sex. Vi kommer även att fokusera på professionellas erfarenheter av vilka förutsättningar som påverkar arbetet samt deras syn på möjligheter och begränsningar i arbetet med migranter som säljer sex. Studien och intervjuerna är en del av vår kandidatuppsats.

DELTAGANDE

Vi kommer genomföra individuella intervjuer eller gruppintervjuer, beroende på dina önskemål och din tillgänglighet. Vi uppskattar att intervjuerna kommer att vara i 45–60 minuter. Med ditt samtycke kommer vi att spela in samt föra anteckningar under intervjun. Efter genomförd intervju kommer vi att transkribera materialet och göra en tematisk analys. Det är endast vi, Tilda och Amanda som kommer att ha tillgång till det transkriberade materialet. När uppsatsen är godkänd kommer du få möjlighet att ta del av studien och det insamlade materialet kommer att raderas.

Ditt deltagande är frivilligt och du kan avbryta din medverkan närhelst du vill. Materialet kommer att anonymiseras under transkriberingen och vi kommer inte nämna någon personlig information. Vi strävar efter att uppnå så hög konfidentialitet som möjligt.

Vi skulle bli väldigt tacksamma om du vill delta i vår studie och ta chansen till att bidra med viktig kunskap om ditt arbete. Vi ser fram emot att höra från dig.

Hälsningar,

Tilda & Amanda

KONTAKTUPPGIFTER:

Tilda Bengtsson (gusbengti@student.gu.se)

Amanda Sjöstedt (guslangam@student.gu.se)

Handledare: Anna Hall (anna.hall@socwork.gu.se)

*Följande samtyckesblankett kommer tas med till intervjutillfället där du får
möjlighet att skriva under dokumentet.*

Samtyckesblankett

Mitt samtycke:

Jag samtycker till följande:

- Jag har läst och förstår informationen i informationsbrevet
- Jag samtycker till att delta
- Jag deltar frivilligt och kan avbryta mitt deltagande när som helst och jag besvarar endast de frågor jag vill
- Jag förstår att studien kommer finnas tillgänglig för mig
- Jag kommer att vara anonym
- Alla mina frågor har blivit besvarade

Underskrift: _____ Datum: _____

Namn: _____

Bilaga 2: Letter of information

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Letter of Information & Consent for Potential Participants

Dear Potential Participant,

We invite you to participate in a research project regarding social work initiatives targeting migrants with experiences of commercial sex or sexual exploitation.

Taking part in this study is voluntary. Before you decide whether you would like to take part in this study, please read this letter carefully to understand what is involved. After you have read the letter, please ask any questions you may have.

The researchers in this study are Tilda Bengtsson and Amanda Sjöstedt, students at the Department of Social Work at the University of Gothenburg.

PURPOSE

The purpose of the study is to contribute knowledge about how social work can be designed to address migrants' particular vulnerability in commercial sex. More specifically, the study aims to examine professionals' experiences of working with low-threshold and harm-reduction interventions towards migrants.

We will carry out digital interviews with professionals in the field. Our interviews will focus on how the social work targeting migrants in commercial sex is carried out. We will also focus on professionals' experiences of the conditions that affect their work and their views on possibilities and limitations working with migrants in the sex trade. The research and the interviews are conducted for our bachelor thesis in social work.

PARTICIPANTS

We will carry out individual or group interviews depending on your availability and requests. The interviews will be digital and held in English. We estimate that the interviews will last for about 45 to 60 minutes. With your consent we will

record and take notes during the interviews. After the interviews we will transcribe the material and do a thematic analysis of the content. We, the researchers are the only ones that will have access to the transcribed material. When the thesis is approved you will be able to take part of it and the transcriptions will be deleted.

You are under no obligation to participate and you're free to withdraw at any time. You also have the right to withdraw parts of your participation at any time. We will anonymize the material during the transcription and won't mention any personal information. We strive to achieve as much confidentiality as possible.

We would be grateful for you to participate in our study and give you the opportunity to contribute with important knowledge about your work.

We look forward to hearing from you! Greetings,
Tilda & Amanda

RESEARCHER CONTACT INFORMATION:

Tilda Bengtsson (gusbengti@student.gu.se)

Amanda Sjöstedt (guslangam@student.gu.se)

Supervisor: Anna Hall (anna.hall@socwork.gu.se)

The following consent form will be sent to you before the interviews, so you are able to sign the document and send it back to us.

Consent Form for Potential Participants

MY CONSENT:

I agree to the following:

- I have read and understand the information contained in the Information Letter
- I agree to participate
- That I am a volunteer and can withdraw from the study at any time, and may choose not to answer any question
- I understand that the research findings will be made available to me upon request
- I will remain anonymous
- All of my questions have been answered

Signature: _____ Date: _____

Name: _____

Bilaga 3: Intervjuguide

Introduktion:

1. Kan du berätta lite om dig själv?
  - a. Vad har du för utbildning? Vad är din yrkesroll?
  - b. Hur länge har du arbetat med socialt arbete?

Verksamheten

2. Kan du beskriva er verksamhet och din roll?
  - a. Hur länge har verksamheten funnits?
  - b. Vad är syftet och/eller målet med verksamheten?
  - c. Hur länge har du arbetat inom din verksamhet?
  - d. Varför började du arbeta där?

Metoder och insatser

3. Vilka personer möter ni i er verksamhet?
  - a. Upplever ni migranter som säljer sex som en särskilt utsatt grupp?
    - i. Om ja: På vilket sätt?
  - b. Hur kommer migranter som säljer sex i kontakt med er?
  - c. Hur arbetar ni med att nå ut till målgruppen?
  - d. Vilka behov av stöd, skydd och vård upplever ni att migranter som säljer sex har?
  - e. På vilket sätt arbetar ni med migranter som säljer sex?
  - f. Hur upplever ni möjligheterna att komma i kontakt med målgruppen?

4. Vad erbjuder er verksamhet för insatser till de migranter ni möter?
  - a. Finns det villkor/krav för att personer ska få ta del av er verksamhet?
  - b. Samarbetar ni med andra organisationer?

5. Vilka metoder använder ni på din arbetsplats i mötet med målgruppen?
  - a. Hur skulle du beskriva skadereducerande insatser?
  - b. Skulle du säga att ni arbetar skadereducerande?
    - i. Om ja: På vilket sätt
    - ii. Om nej: Varför inte?
  - c. Varför arbetar ni på det sättet ni gör?
  - d. Upplever ni att lagstiftningen påverkar hur ni bedriver ert arbete?
(sexköpslagstiftning/migrationslagstiftning)

Upplevelser kring arbetet

6. Vilka begränsningar upplever du i ditt arbete?
7. På vilket sätt skulle arbetet med målgruppen kunna bli bättre?
8. Vilken syn råder på sex mot ersättning inom er verksamhet?
  - a. Vilka attityder möter ni bland andra professionella?

Bilaga 4: Interview guide

Introduction

1. Can you tell us about yourself?
  - a. What is your education? What is your professional roll?
  - b. How long have you been working with social work?

Your organisation

2. Can you describe your organisation and your roll in it?
  - a. How long has the organisation existed?
  - b. What is the purpose and/or goal with the organisation?
  - c. How long have you been working in the organisation?
  - d. Why did you start working there?

Methods and social work initiatives

3. Which people do you meet in your organisation? (Target group?)
  - a. Do you perceive migrants who sell sex as a particularly vulnerable group?
    - i. If yes: In what way?
  - b. How do migrants who sell sex get in touch with you?
  - c. What kind of support, protection and health care needs do you recognize that migrants have?
  - d. How is your work designed to get in touch with the target group?
    - e. In what way do you work with migrants who sell sex?
    - f. How do you experience the possibilities to get in touch with the target group?

4. Which social work initiatives do you offer the people that comes to your organisation?
  - a. Are there conditions/requirements for people to take part in your social work initiatives?
  - b. Do you cooperate with any other organisations?

5. What methods do you use when you're working with the target group?
  - a. How would you describe harm-reduction interventions?
  - b. Would you say that your organisations work with harm-reduction?
    - i. If yes: in what way?
    - ii. If no: Why not?
  - c. Why do you conduct your work that way?
  - d. Do you feel that the legislation affects how you conduct your work?
(Sex purchase legislation/migration legislation)

Experiences

6. What limitations do you experience in your work?
7. In what way could your social work initiatives aimed at the target group be improved?
8. What is the prevailing view of commercial sex in your organisation?
  - a. What attitudes do you encounter among other professionals?